

İLETİŞİM

Ders 1-4

DERS HAKKINDA

- İletişim dersi, kitaplar, sunumlar, deneyimler, görsel ve yazılı paylaşımlar, saha ziyaretleri, tecrübe paylaşımları şeklinde işlenecektir.
- Derslerde ödev, rol yapma, uygulamalı eğitim tercih edilecektir.
- Devam zorunludur
- Sınavlar, test ve ödev notlarından oluşacaktır.
- Başarılar

DERS KİTABI ÖNERİSİ

❑ İletişim Bilgisi

(AÖF Yayınları, Merih Zıllıoğlu, Haluk Yüksek, Haluk Gürgen, Ayhan Yılmaz, İncilay Cangöz)

❑ Genel, Teknik ve Etkili İletişim

İrfan ÇAĞLAR, Sabiha KILIÇ, Nobel, Ankara 2016

❑ İletişimin ABC'Si

Ünsal OSKAY, İnkılap, İstanbul 2014

❑ İletişim Bilinci

Nurdoğan ARKIŞ, Final Yayıncılık, İstanbul 2019

❑ İletişim Bilgisi

(AÖF, Mestan KÜÇÜK, Ufuk ERİŞ, Öğr.Gör. Tarkan OĞUZ, Anıl DAL, Cengiz Hakan AYDIN, Prof.Dr. E. Nezih ORHON)

İLETİŞİM : BİRİNCİ DERS KONULARI

Giriş

İletişim Kavramı

İletişim Tarihi

İletişimin Önemi

İletişimin Amaçları

İletişim Süreci ve Öğeleri

İletişim İlkeleri

İletişim Bağlamı

İLETİŞİM KAVRAMI

- İletişim insanoğlu için vazgeçilmez bir olgu, temel yaşam becerisidir.
- Toplumsal hayatın her alanında bireylerin, toplumun diğer üyeleriyle ilişkilerini düzenlemede, iş ortamındaki başarısını, aile ve sosyal ortamındaki mutluluğunu ya da mutsuzluğunu belirlemede önemli bir etkiye sahiptir.
- **Yazmak, okumak, dinlemek, çalışmak, eğlenmek, sevmek, istemek, buyurmak, kavga etmek, kendimizi tanıtmak, başkalarını tanıyıp anlamaya çalışmak, öğrenmek, öğretmek vb.** Tüm kişisel ve toplumsal etkinliklerimiz iletişim aracılığı ile gerçekleşir.

İLETİŞİM NEDİR?

- Ortak tanım: İletişim; Anlamalı iletilerin üretilip paylaşıldığı bir süreçtir.
- ❖ İletişim; bilgi, düşünce veya duyguların çeşitli araçlarla ve anlaşılması amacıyla başkalarına aktarılmasıdır.
- ❖ İnsanın olduğu her yerde kişiler, gruplar ve türler arasında karşılıklı gerçekleşen, mesajların değiş-tokuşu sürecidir (Cemalcılar, 1988: 305).
- ❖ Duygu, düşünce, fikir, bilgi ve kültürü kapsayan anlamların semboller yardımıyla aktarıldığı bir süreçtir (Tutar, 2003: 34).

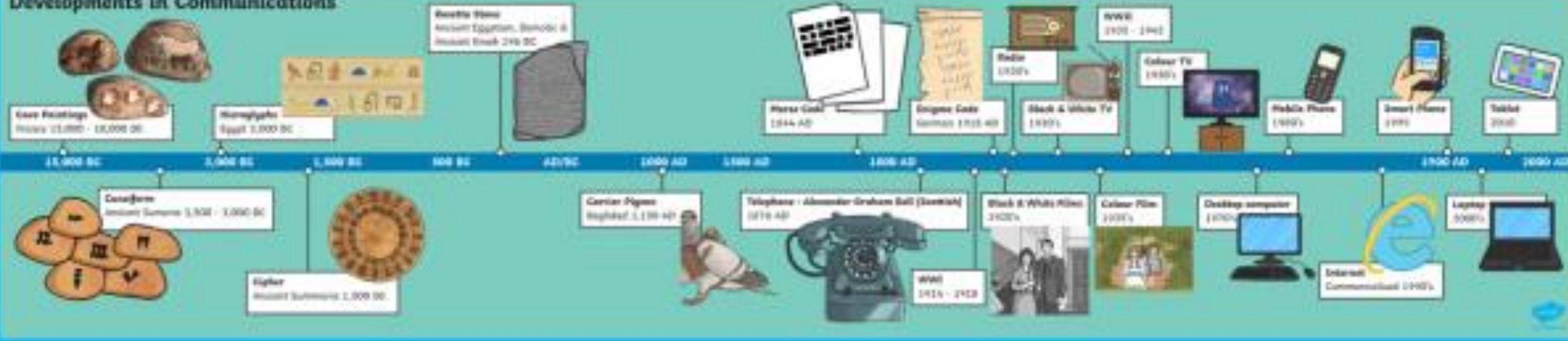
İLETİŞİM NEDİR? DEVAM

- ❖ Anlamları itibarıyla uzlaşmış simgeler yoluyla değişik zaman ve mekan boyutlarında gerçekleşen bilgi, düşünce ve duyguların aktarılması ve alış-veriştir (Zıllıoğlu, 2007: 22).
 - ❖ İletişim; bilginin, fikirlerin, duyguların, becerilerin vb.nin simgeler kullanarak iletilmesidir. (Berelson ve Steiner, 1964)
 - ❖ İletişim, sayesinde dünyayı anlamlı kıldığımız ve bu anlamı başkalarıyla paylaştığımız bir süreçtir. (Masterson, Bebe ve Watson 1983)
- İleti kodlayıp gönderen ile iletiyi alıp açımlayan ve iletiye kendi letisi ile yanıt veren iki kişi arasında işleyen doğrusal bir süreç. (Prof. Dr. Ünsal Oskay, İletişimin ABC'si 2004)

İLETİŞİM TARİHİ

Developments in Communications

Antropolojinin rehberliğinde tarih öncesine yolculuk

EKSTRASOMATİK BELLEK

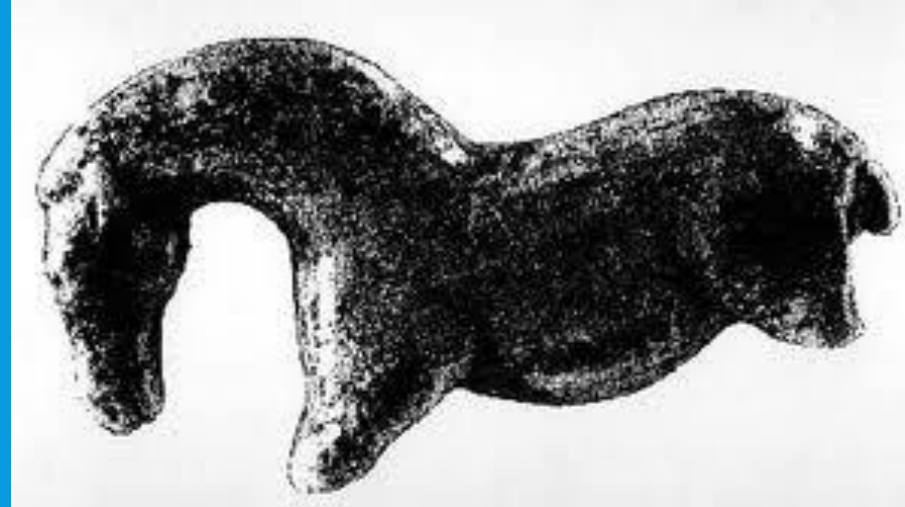

- İnsanlık tarihindeki en büyük sıçrama, bilgiyi bedenin dışında depolayabilen, ekstrasomatik bellek diye tanımlanan araçların üretilmesiyle başlamıştır.
- Ekstrasomatik bellek: Bilgiyi, insanın belleğinin dışında depolayan ve kodlama sistemi aracılığıyla, yeniden ve bozulmadan tekrar anlaşılmasını sağlayan sistem.

AVRUPA'DAKİ İZLER

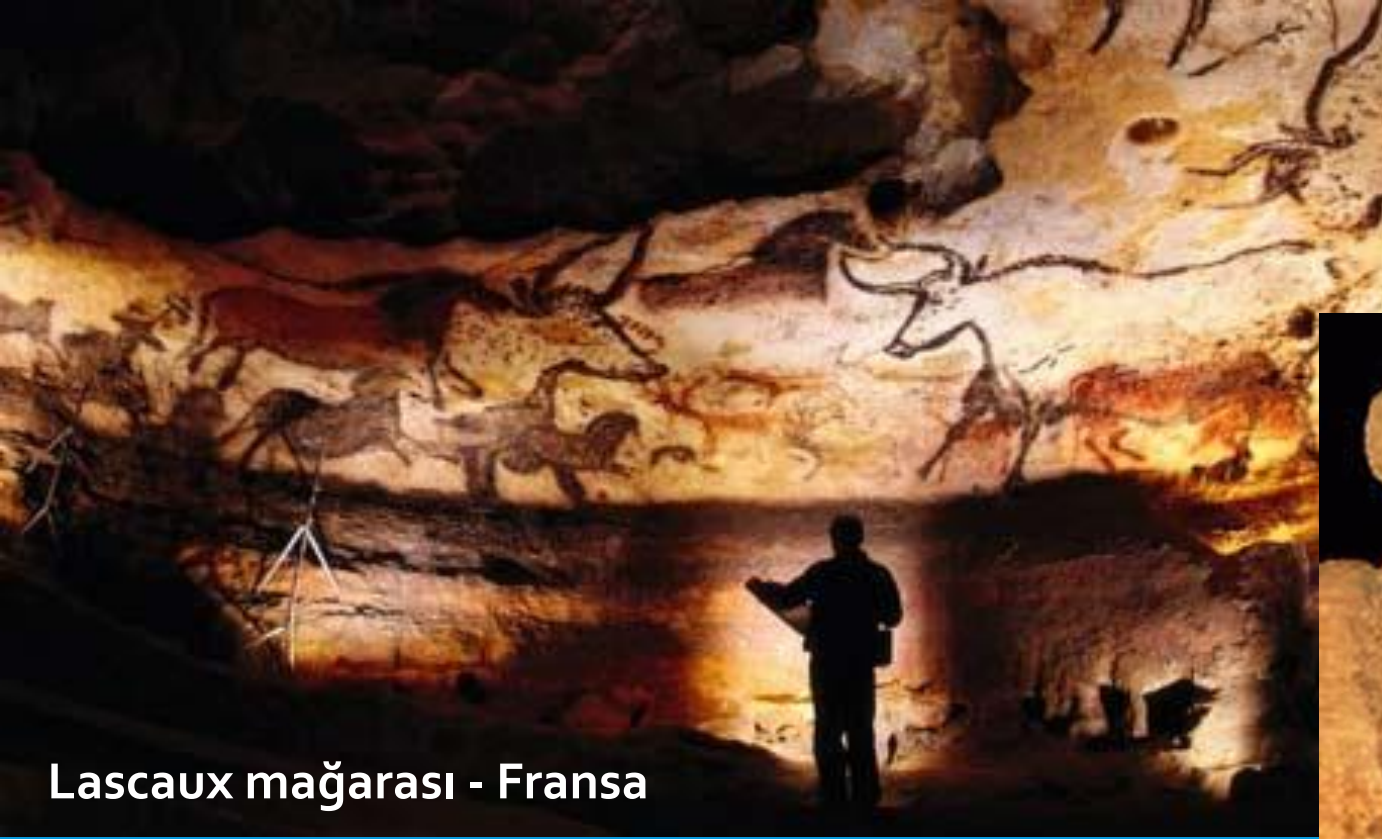
- Avrupa'da buz çağında ilk insanlar tarafından üretilmiş simgesel nesneler kültürleşmenin varlığına işaret eder.
- Tata Plakası (Macaristan, M.Ö. 45.000

- Vogelherd Atı, Almanya M.Ö. 30.000

AVRUPA'DAKİ İZLER

- Cro –Magnon tanımı Avrupa'daki ilk insan topluluklarını ifade eder.
- Cro-Magnon deyimi, bir bakıma yerleştikleri, yaşadıkları yerleri de ifade edecek biçimde «mağara insanı» olarak da çevrilebilir.
- Neanderthallerin ardılı olan Cro-Magnonlar daha karmaşık bir simgesel kültür ve örgütlenme düzeyine ulaşmıştır.

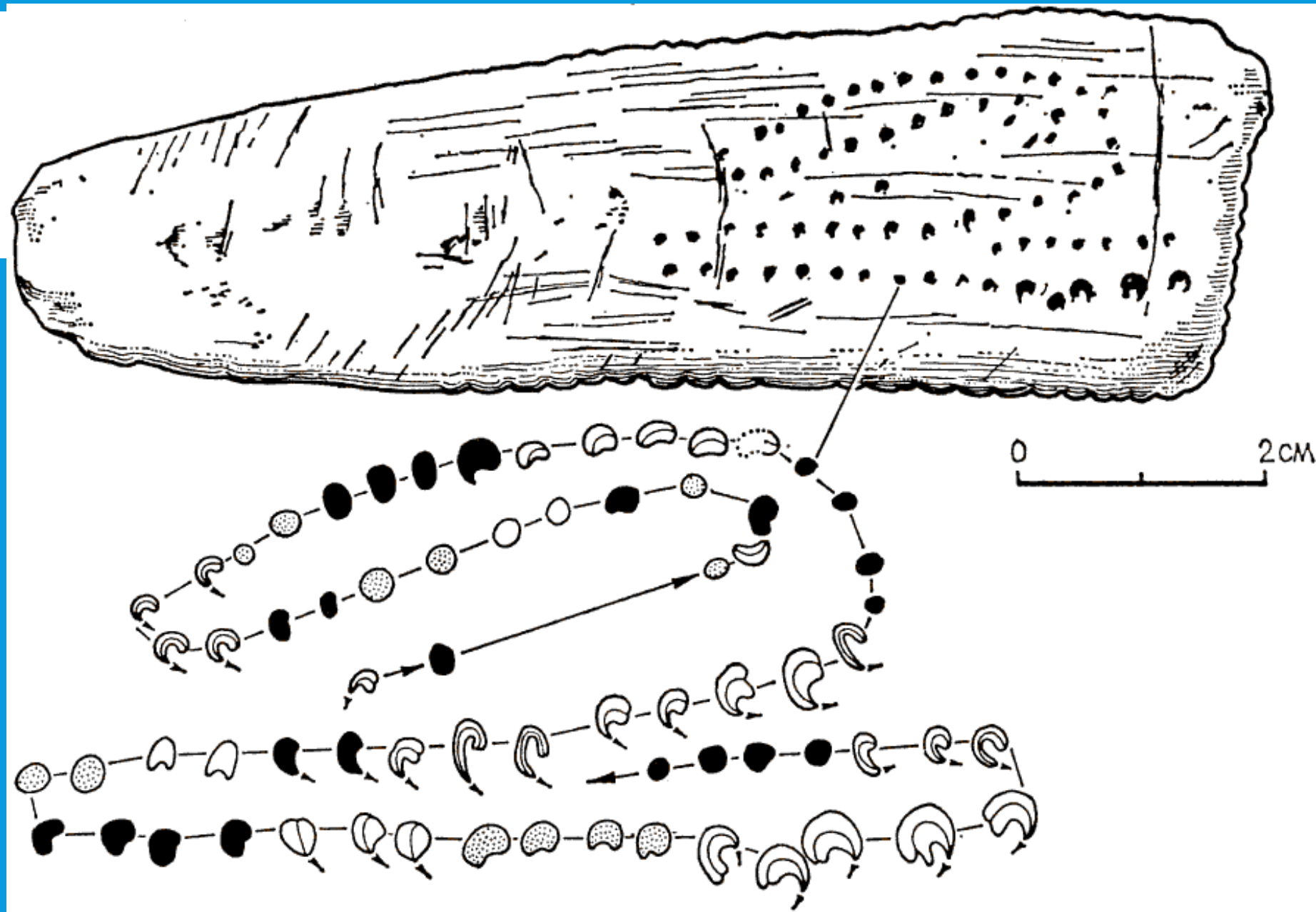

Lascaux mağarası - Fransa

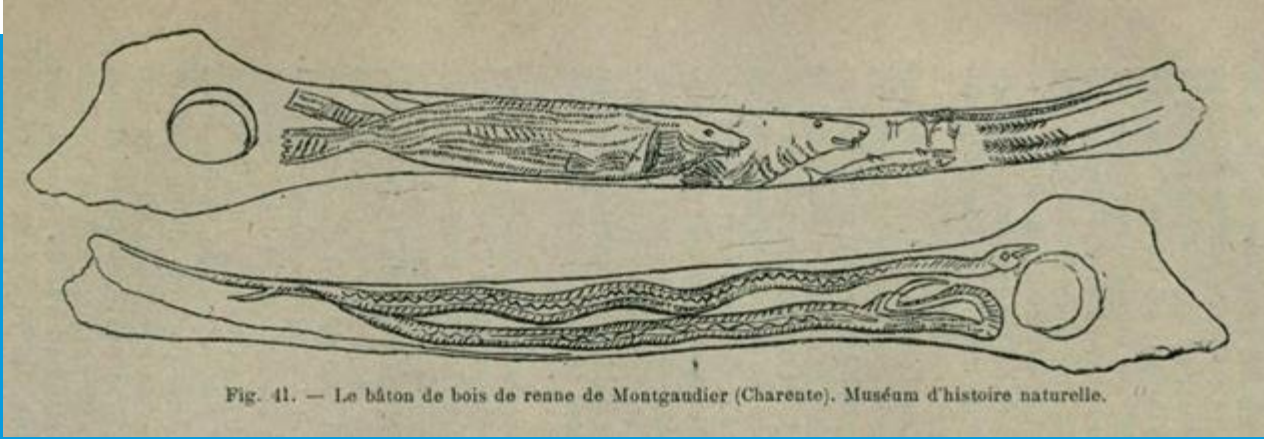

Blanchard, Fransa, M.Ö. 28.000

- Hayvan imgelerinin ritüellerde, avdan önce başarı için simgesel bir öldürme ayininde büyü olarak kullandığına inanılıyor.

GEYİK BOYNUZU OK DÜZLEYİCİSİ,

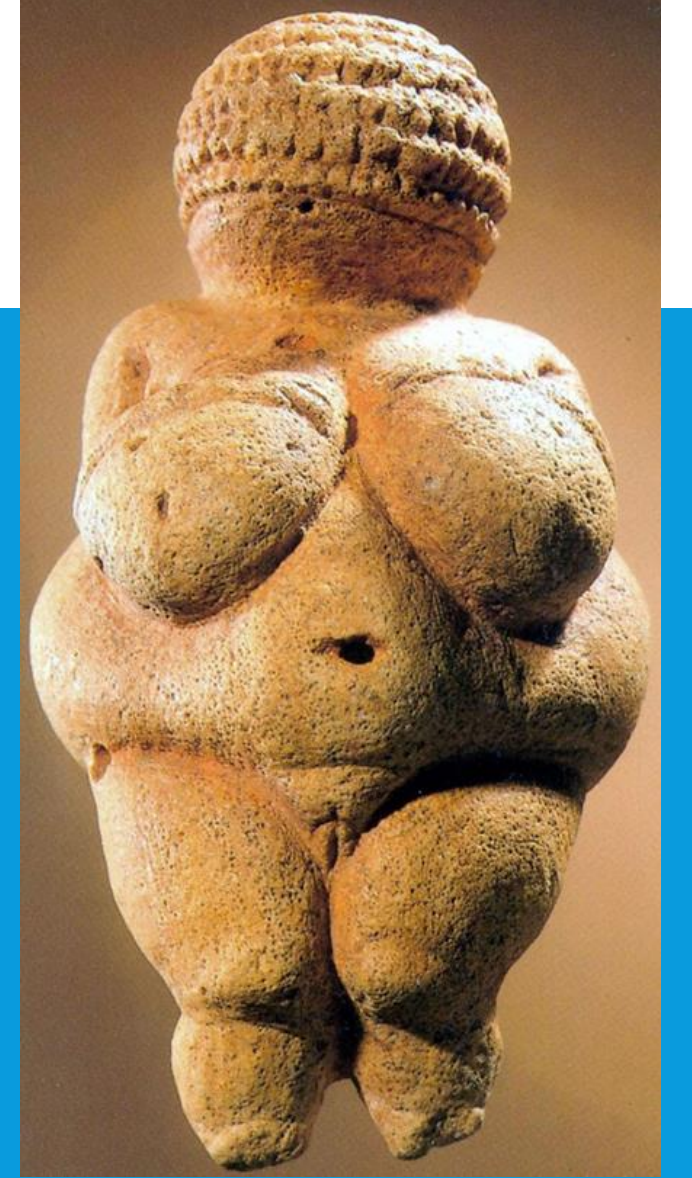
- Montgaudier, Fransa, M.Ö. 10.000

BUZ ÇAĐININ DİŐİ İMGELERİ

• Lespuque Venüsü, M.Ö. 25.000

Willendorf Venüsü - M.Ö. 25 .000
Viyana DoĐa Tarihi Müzesi

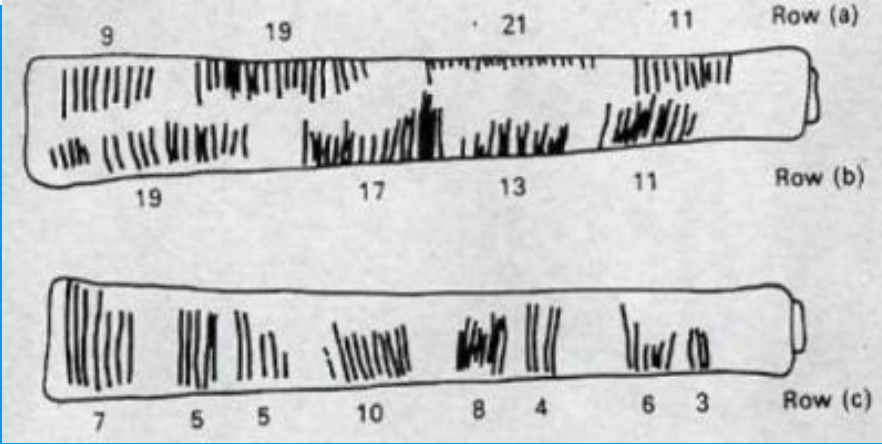
PALEOLİTİK DÖNEMİN İMGELERİ HER YERDEDİR

- Paleolitik dönemin imgeleri sadece Avrupa'da değil, dünyanın farklı bölgelerinde benzer özellikler gösterir. Oyulmuş kemikler ve mağara duvarlarına çizilmiş resimler Avrupa'da olduğu gibi Orta Doğu'da ya da Afrika'da bilinen en eski simge örnekleri olarak önem taşır.

LEBOMBO KEMİĞİ MÖ 35.000

- Muhtemelen günümüze ulaşan **en eski matematiksel nesne**, yaklaşık olarak **M.Ö. 35.000** yılına ait olduğu düşünülen, Swaziland'ın Lebombo dağındaki Border Mağarasında bulunan **Lebombo Kemığıdır**.
- Bu; üzerinde 29 ayrı çentik bulunan bir maymun kaval kemığıdır.
- Üzerindeki çentiklerin sayısından, bunun bir çeşit **ay takvimi** veya **menstrüel** takvim olabileceği düşünülüyor.

İSHANGO KEMİKLERİ (M.Ö. 20.000)

Uganda – Kongo sınırında Nil nehri ve Edward gölü yakınlarındaki Ishango Bölgesinde bulunduğu için bu adla anılıyor. Öncekiler gibi maymun kemiği üzerine çentikler atılarak oluşturulmuş bir matematik gereci olduğu tahmin ediliyor.

- * Eğer kemik üstündeki çentikler çetelelerse, somut bilgilerin depolanmasına ve iletişim yoluyla aktarılmasına ilişkin ilk girişim oldukları için epeyce önemlidirler.
- * Bu çeteleler, somut bilgiyi soyut işaretlere dönüştürmüşlerdir.
- * Verileri kendi bağlamından ve eşzamanlı bir olaydan soyutlamış / uzaklaştırmıştır.
- * Sözle uçan bilgiyi, statik bir formda ifade ederek, bilgiyi bilenden ayırmıştır.

NEOLİTİK (CİLALİ TAŞ) DÖNEMİ

- Uygarlığın ilk adımları atılmaya başlandı.
- Yakın Doğu'da ilk tarım toplulukları görülmeye başlandı.
- Hayvanlar evcilleştirildi.
- Çömlek yapımı başladı.
- Kilden heykelcikler üretildi.

Kibele Anadolu kökenli bir ana tanrıçadır. Ana tanrıça inancı, birçok kültürde farklı isimlerle yer alır (Konya – Çumra – Catalhöyük, MÖ 10.000)

ÇATALHÖYÜK, KONYA

Göbeklitepe, Urfa

HESAPTAŞI SİSTEMİ

Niceliksel bilginin kaydını tutan çeteleden farklı olarak, hesaptaşı niteliksel bilgi de taşıyordu.

Paleolitik ya da Mezolitik dönem çeteleleri sadece hakkında bilgi tutulan nesne ya da olayı sayarken, neolitik dönemin hesaptaşlarının ekonomik verilerle ilgili olduğu düşünülmektedir.

Bu da toplumsal yaşamda, avcı-toplayıcı kültürden, tarım topluma geçişle ilgili bir durumdur.

Hesaptaşları niceliksel bilginin yanı sıra, niteliksel bilginin de kaydını tutabiliyordu.

«Hangi tür maldan ne kadar var?» sorusu hesaptaşları üzerine yerleştirilen farklı geometrik biçimlerdeki parçalarla kalıcı bir bilgiye dönüştürüyordu.

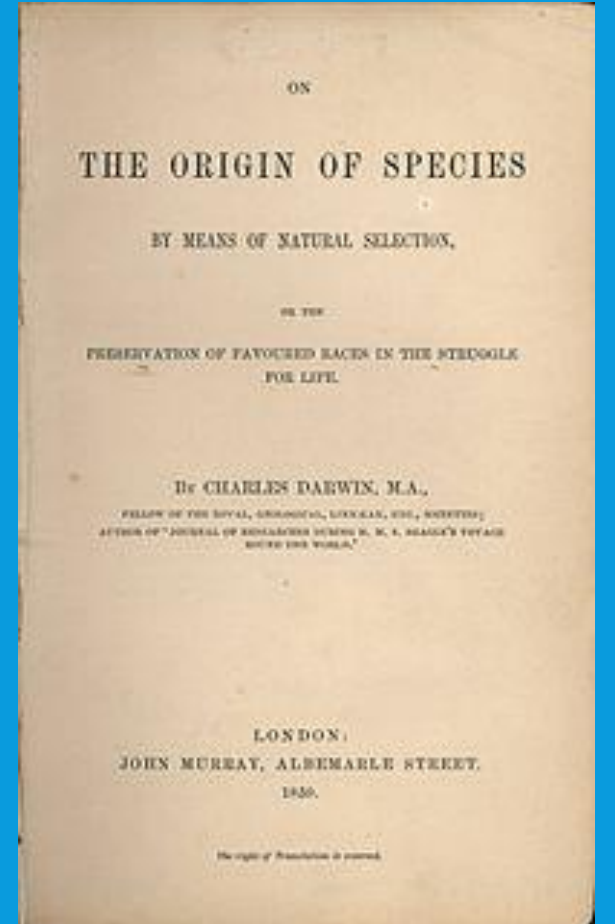
NESNEDEN SİMGEYE: YAZININ AÇTIĞI UFUKLAR

NESNEDEN SİMGEYE: YAZININ AÇTIĞI UFUKLAR

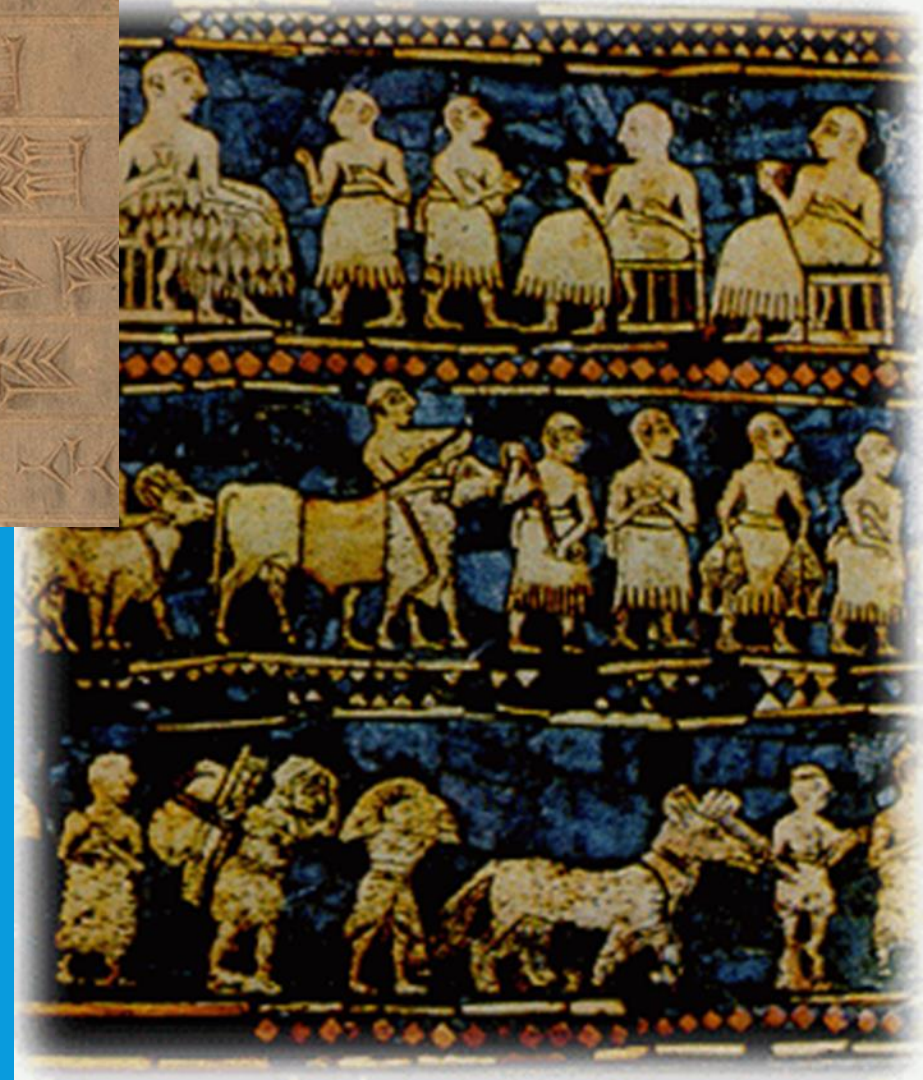
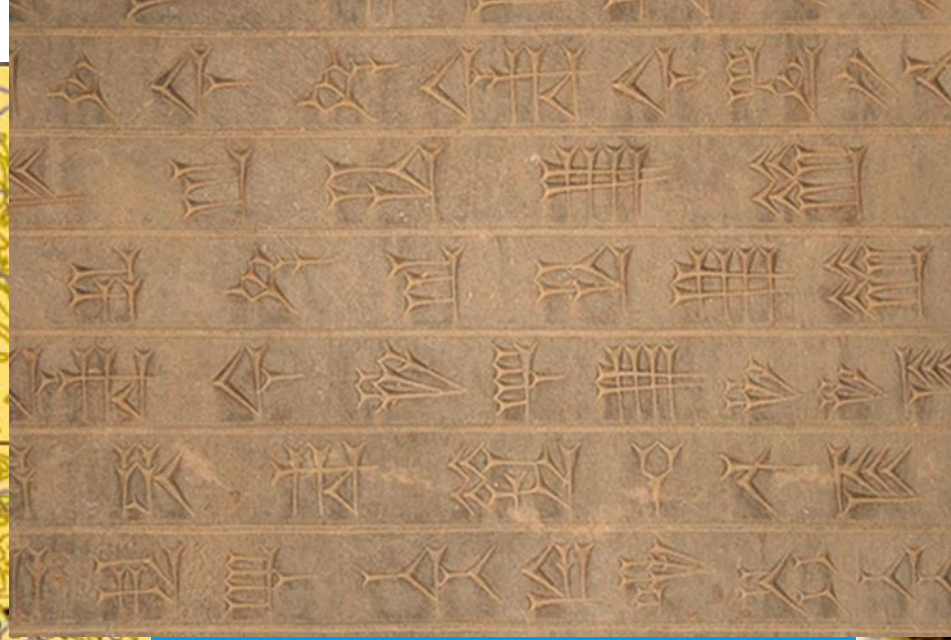
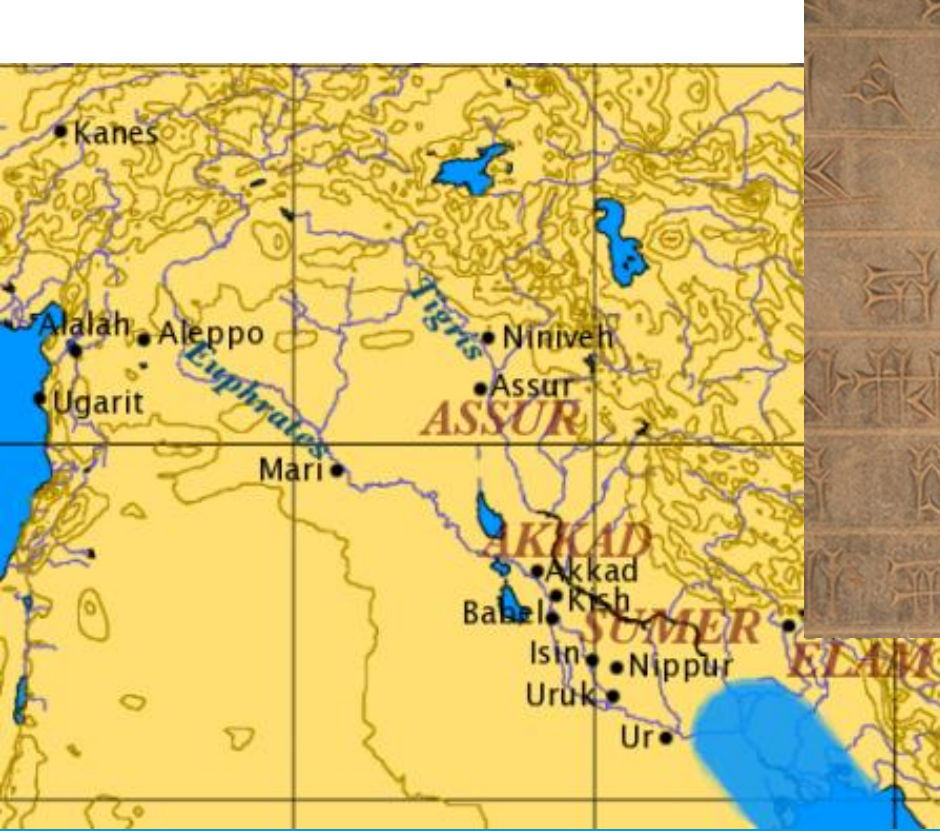

YAZI: İNSANLIĞIN EN BÜYÜK İCADI

- Bilginin kayıtlanması, sürekli gelişmeyi olanaklı kılmıştır.
- «Genişleyen bir ekonominin zorlayıcı bir gereksinimi olarak...»

M.Ö. 4. BİN YILIN SONLARINDA MEZOPOTAMYA

Tarımın yarattığı artı değeri kaydetmek
Yazı: Yönetici seçkinlerin belleği

NASIL YAZMAYA BAŞLADIK!

- Tanrısal köken kuramı, yazının insanlara tanrılar tarafından armağan edildiğini söyler. Mısırlılar yazının **Tanrı Thoth** tarafından yaratıldığını düşünüyorlardı.
- Piktografik köken kuramı ise ilk yazılı simgelerin piktogramlar, yani nesnelerin resimsel temsilleri olduğunu ileri sürmektedir.
- Bazı uzmanlar, yazının yaklaşık M.Ö. 3300 yıllarında Uruk şehrinde yaşayan biri tarafından bilinçli olarak üretildiğini,
- Başkaları bir grup idareci veya tüccar tarafından icat edildiğini,
- Bazıları icat değil tesadüfi bir buluş olduğunu,
- Önemli bir kesim ise, uzun süreye yayılan bir gelişmenin sonucu olduğunu düşünüyor.

HESAPTAŞI, KODLANAN NESNENİN NİTELİK VE NİCELİĞİNİ
AYNI ANDA İFADE EDEBİLEN BİR SİMGELEŐTİRME ARACI
OLARAK YAZININ ATASI SAYILIR.

HİYEROGLİFYAZI

- Resim yazı olarak bilinir, ancak kutsal yazı demektir. Grekçe'deki (Eski yunanca) Hiyeroglifikon kelimesinden gelir. Kutsal anlamına gelen *hiyeros* ve yazıt anlamına gelen *glifo* kelimelerinden oluşmaktadır.
- Antik dönemde bir çok kültürde görülen, alfabe öncesi resim yazıya verilen addır. Muhtemelen özellikle, Antik Yunan öncesi Mısır'da kutsal kabul edilen anıtlarda ve mezarlarda kullanıldığı için, Grekler buna «kutsal yazı» demişlerdir.

Hitit ve Urartularca da kullanıldığı bilinmekle birlikte en yaygın bilineni Mısır hiyeroglifleridir. 700 ayrı işareten oluşur. Bu işaretler tek tek anlam taşıyacağı gibi, yanyana gelerek de başka anlamlar üretebilirler.

REBUS İLKESİ

- İki piktografik imgenin fonetik değer yerine kullanılarak bir başka anlam yaratacak biçimde kullanılması.

BEE + LEAF = Belief

Öküz başı + buğday başağı = Çiftlik

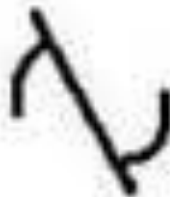

PROTOSINAITIC SIGNS	EGYPTIAN SIGN	SEMITIC NAME
		'aleph (ox)
En eski damgalar	Kadim Mısır	Sami (Boğa)

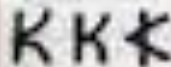
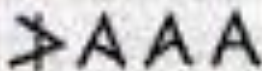

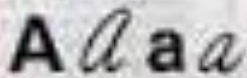

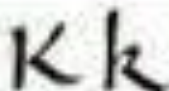

- Hiyeroglif yazı, tek tek piktogramların tek başına anlamlandırılmasının yanı sıra, yan yana gelerek farklı anlamlar oluşturması üzerine yapılandırılmış bir sistemdir.

YAZI NASIL YAYILDI

- Mezopotamya'da M.Ö. 3300
- En eski mısır yazısı örneği M.Ö. 3100
- Indus (İndüs) Vadisi yazısı M.Ö. 2500
- Girit yazısı M.Ö. 1900
- Çin yazısı M.Ö. 1200

ALFABELERİN EVRİMİ

 Orhon a ve e	 alef	 elif
--	---	---

 Finike	 Yunan	 Roma	 Ortaçağ	 Modern Latin
 Finike	 Yunan	 Roma	 Orta Çağ	 Modern

Yazı sistemleri, kullanıldığı dilin özelliklerine göre geliştirilebilir. Örneğin Latin alfabesinde olmayan Ü, Ö, İ, Ş, Ğ gibi harflerin Türkçe yazı sistemine eklenmesi gibi.

PİKTOGRAM

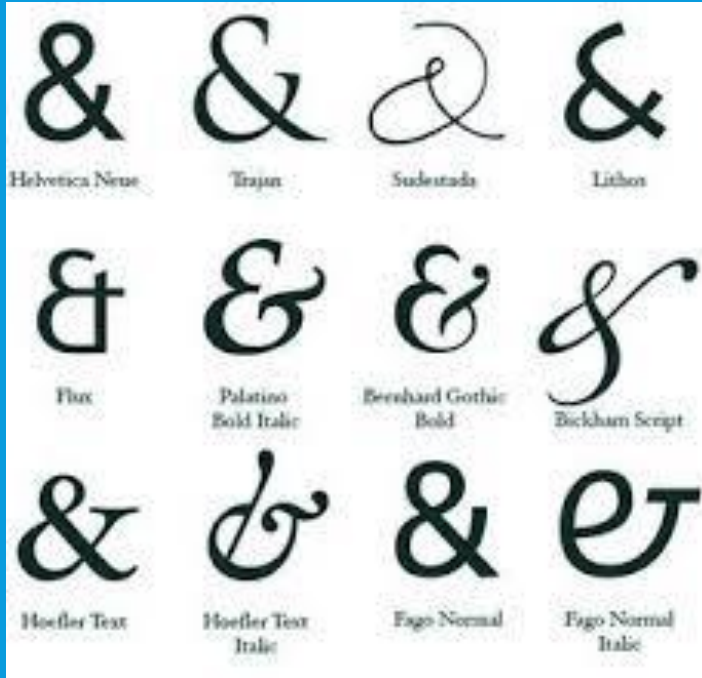
- Nesnenin görsel algıdan yansıyan temsili çizimidir. Modern yaşamda da karşılıkları vardır. Her kültürde aynı anlamı ifade ettikleri için kullanılırdırlar.

Levha	Bilinirlik Seviyesi (%)	Levha	Bilinirlik Seviyesi (%)	Levha	Bilinirlik Seviyesi (%)
Yaya Geçidi Yaklaşımı (A,12 ^a)	97,52	Okul Geçidi (A,13)	86,21	Zincir Takma Mecburiyeti (D,9)	82,47
Azami Hız Sınırı (C,14)	96,81	Taşıt Geçme Yasağı (Eski) (C,13 ^{aa})	84,97	Taşıt Giremez (C,1 ^a)	79,28
Yolda Çalışma (A,16)	96,69	Kasıtlı Yol (A,7 ^a)	71,72	İki Yönlü Yol (A,23)	77,88
Kamyon Giremez (Eski) (C,3 ^e)	90,84	Kontrolsüz Demiryolu Geçidi (A,26 ^a)	83,17	Gizli Buzlanma (H,9)	74,15

LOGOGRAM

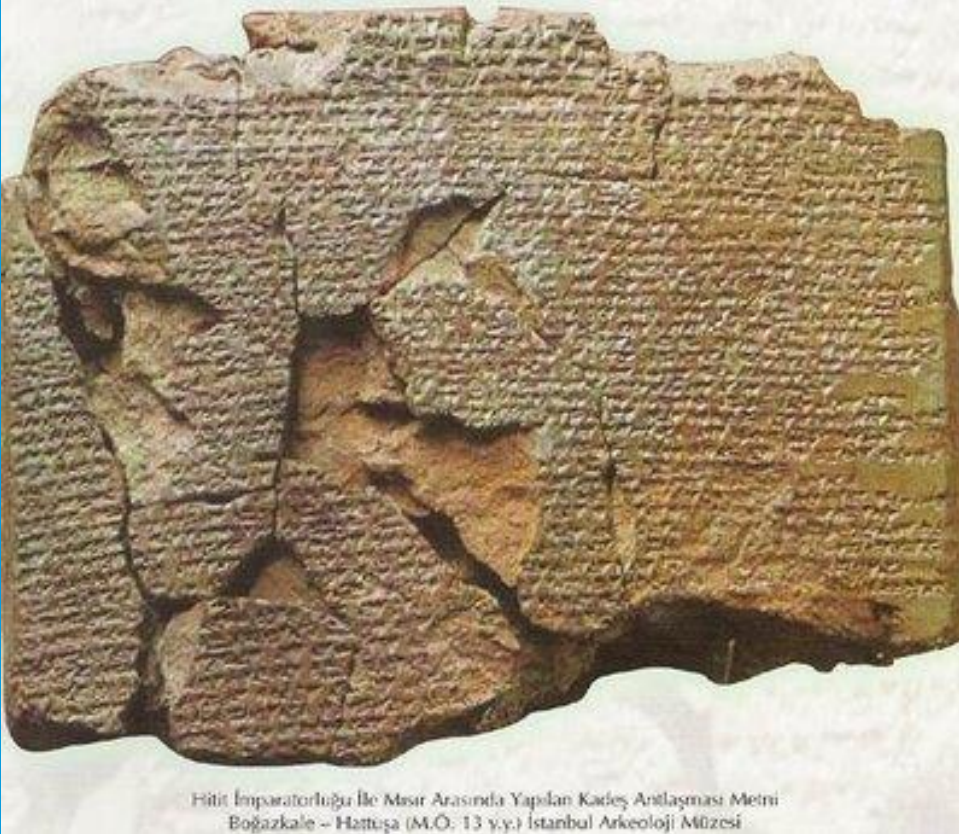
- Rakamlar, noktalama işaretleri ve diğer semantik imgelerdir. Yazılı ifadenin ayrılmaz bir parçasıdır.

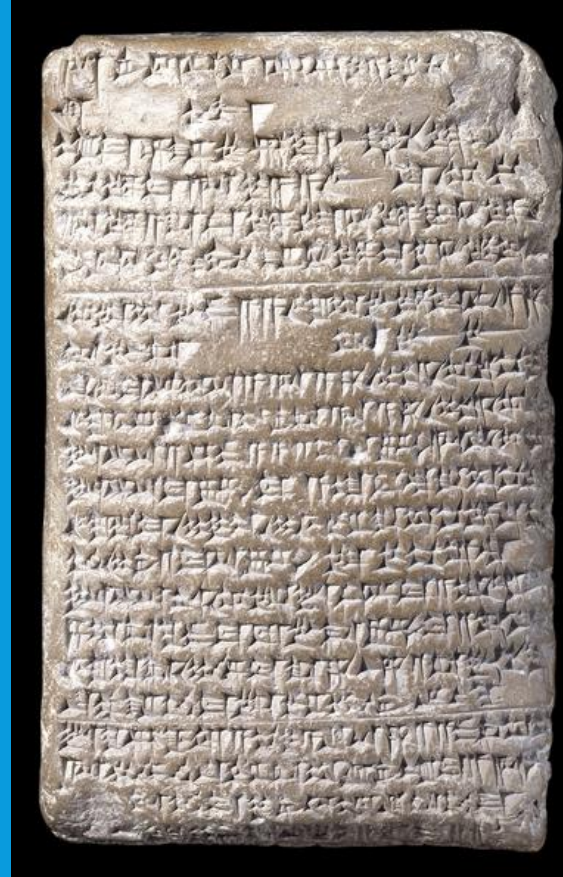
Modern hiyeroglifler

KİL TABLETLER

- Mezopotamya uygarlığı, düşüncüyü yazı ile sabitlerken, kil tabletler ile de taşınabilir kılmıştır.

Hittit İmparatorluğu ile Mısır Arasında Yapılan Kadeş Antlaşması Metni
Boğazkale - Hattuşa (M.Ö. 13 y.y.) İstanbul Arkeoloji Müzesi

Taş anıtlar

BİLGİNİN ÇOĞALTILMASI VE YAYILMASINI KOLAYLAŞTIRAN İCAT: KAĞIT

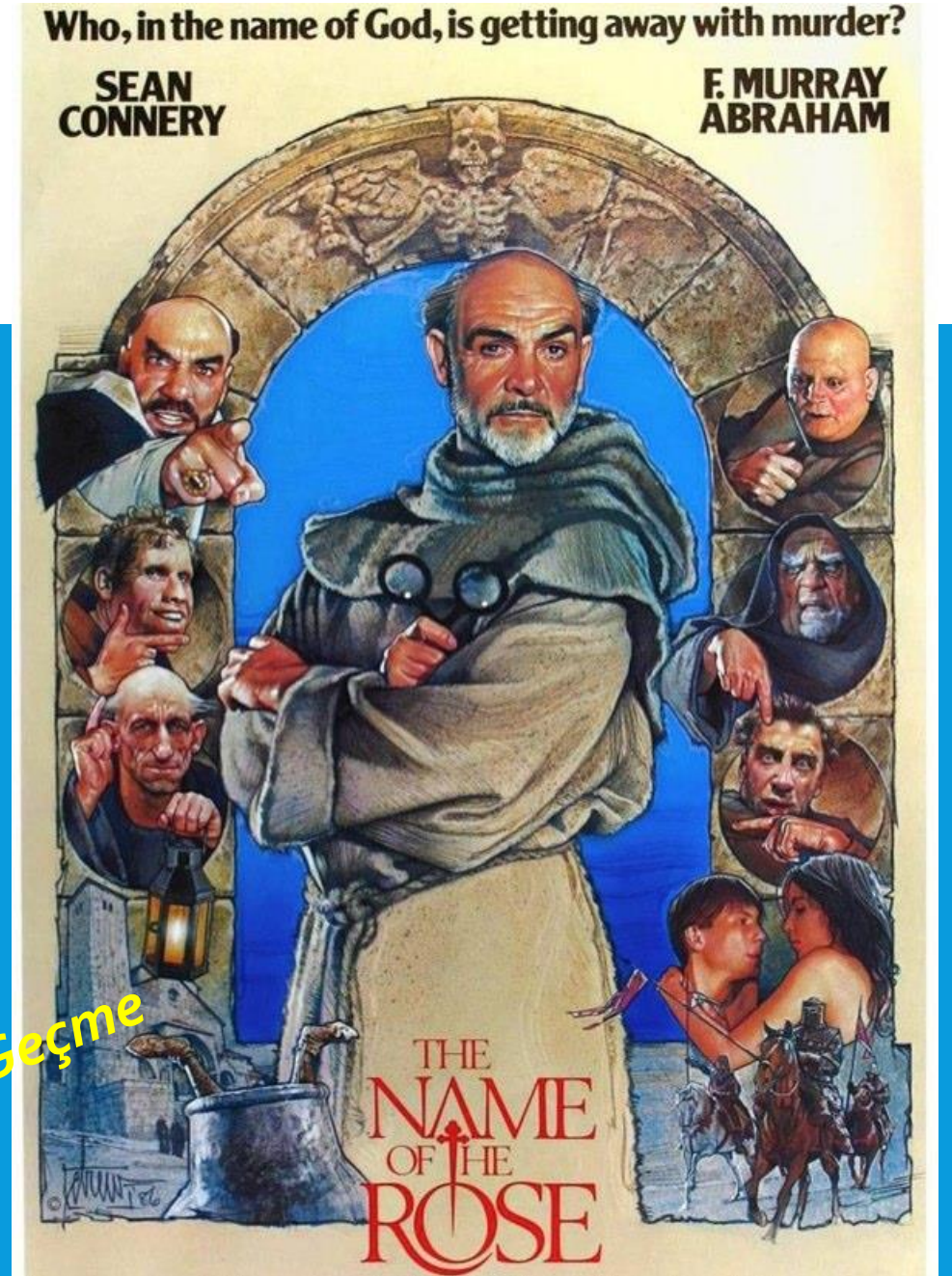

PAPİRÜS

GÜLÜN ADI (LE NOM DE LA ROSE)

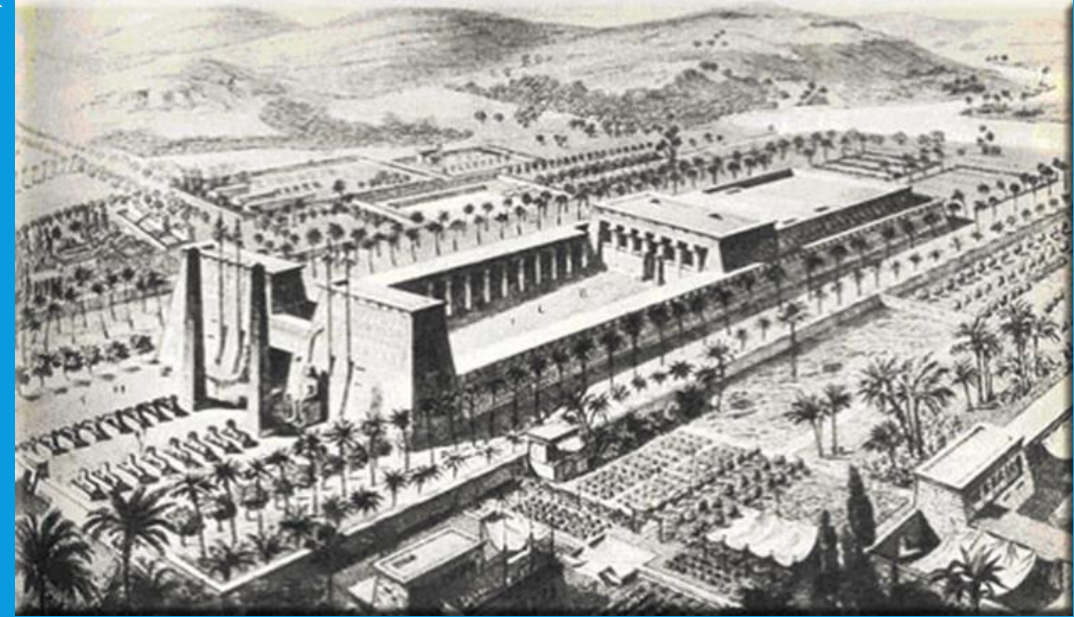
- Süre: 2s 11dk
- Yönetmen: Jean-Jacques Annaud
- Oyuncular: Sean Connery
Christian Slater, Elya Baskin
- Tür: Macera, Dram, Gerilim
- Ülke: Fransa, İtalya, Almanya

izlemeden Geçme

YAZI TAŞTAN UZAKLAŞTIKÇA DÜŞÜNCE HAFİFLEDİ

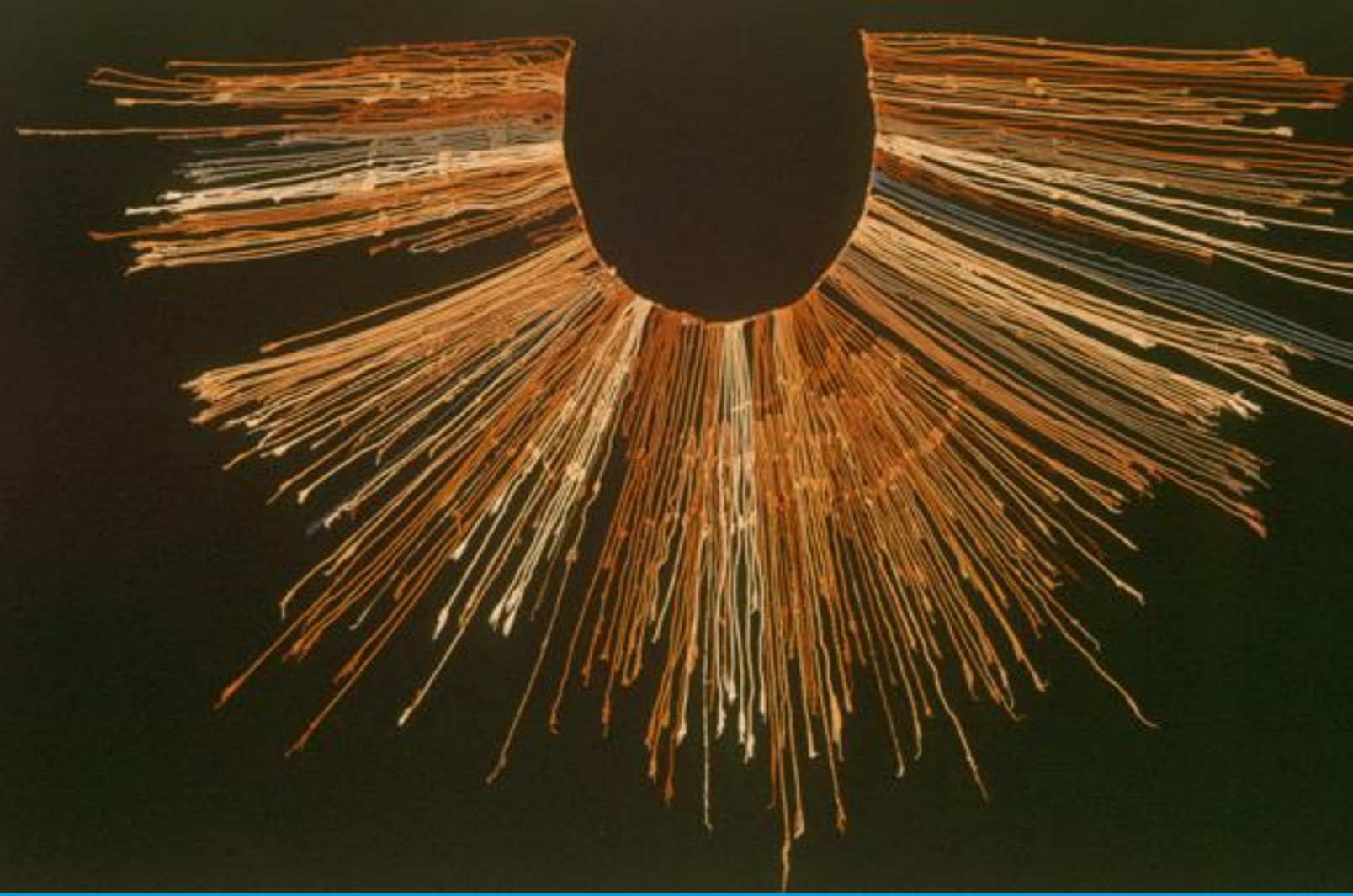
- Yazının üzerine yazıldığı ağır bir araç olan taştan uzaklaştıkça düşünce hafiflik kazandı. Bütün bunlar, merakı, gözlemi ve düşünmeyi canlandıran koşullardı. Üzerine yazı yazılan malzemeler hafifledikçe yazma da kolaylaştı ve düşüncenin ve eylemin kalıcılışmasına, dünyevileşmesine hizmet etti.

İskenderiye kütüphanesi

YAZISIZ KAYITLAMA TEKNİĞİ

Quipu : D    mlenmi   ipler

ELİFBA, ALFABE,
ALPHABET

ABC

YAZI: İNSANLIĞIN EN BÜYÜK İCADI

- Yazı büyük miktarda bilginin depolanmasını ve gerektiğinde yeniden elde edilmesini olanaklı kılmıştır.

RESİM YAZI / PİKTOGRAFI

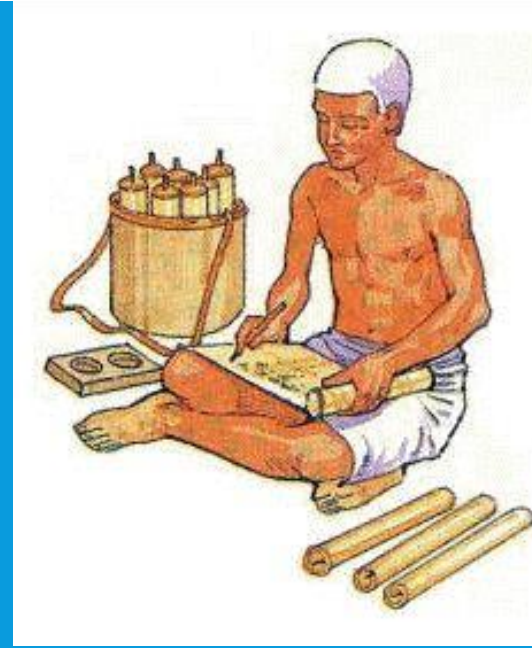
- Piktogramlardan oluşan ilk yazı sistemlerinde her bir işaret konuşmayı değil, kavramları, nesneleri ve eylemleri temsil ediyordu.

YAZI SİSTEMLERİNİN ÜÇ AŞAMASI

- Piktografik (Resimsel – Kavram, nesne ya da eylem tek bir resimsel öge ile anlatılıyor)
- Hecesel piktografik (Simgesel/Resimsel – Ancak kavram, nesne ya da eylemler birkaç resmin yan yana gelmesi ile ifade ediliyor – **Rebus ilkesini hatırlayınız**)
- Fonetik (Simgesel, sese karşılık gelen harfler ve alfabe kullanılıyor)

ESKİDEN YAZI YAZMAK UZMANLIK İSTERDİ!

- Geliştikçe, farklı iki piktogram yan yana gelerek, farklı bir anlamı ifade eden ilk yazı sistemlerine evrildi. Ancak yine de bu yazı sistemi, yüzlerce farklı figür barındırdığı için, öğrenilmesi ve uygulanması zordu.
- **Bu nedenle örneğin Mısır'da seçkin bir katipler grubu oluşmuştu.**

FONOGRAM VE ALFABE

- Asıl dönüşüm, konuşma sırasında çıkarılan her bir sesi temsil eden “ses işaretlerinin” kullanılmasıyla oldu. Bu ses işaretleri grubu “ALFABE” olarak adlandırılır.
- Herhangi bir alfabe, konuşulan herhangi bir dili, sessel özelliklerini aşağı yukarı karşılayarak kayıt altına alabilir.

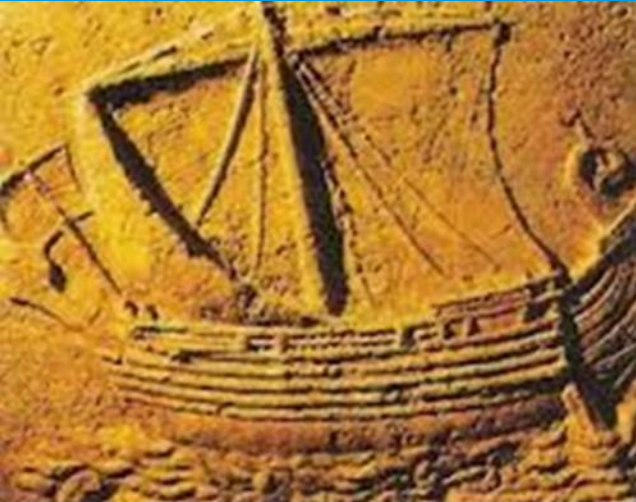
Fatiha Suresi | www.cennet-kapisi.net

1. Bismillâhir rahmânir rahîm
2. El hamdu lillâhi rabbil âlemîn
3. Er rahmânir rahîm
4. Mâlikî yevmid dîn
5. İyyâke na'budu ve iyyâke nestaîn
6. İhdinas sırâtel mustakîm
7. Sırâtallezîne en'amte aleyhim gayril magdûbi aleyhim ve lâd dâllîn

FONETİK İLKESİ

- FONETİK İLKE: Konuşma dilinde çıkarılan her bir sesi bir işaretle temsil etme ilkesidir.
- Bir dilin yazılmasını olanaklı kılan ve çıkarılan her bir sese karşılık gelen alfabadeki her bir harfe “FONOGRAM”, genel olarak konuşma diline ait tek bir sesin tek bir harfle temsil edildiği yazı sistemine de “FONETİK YAZI” sistemi denir.

BUGÜNKÜ ALFABELERİN EN TEMELİNDE, M.Ö. 1500'LÜ YILLARDA KULLANILMAYA BAŞLANAN FENİKE ALFABESİ VARDIR

FENİKE ALFABESİNİN TEMEL ÖZELLİĞİ

							
Z Zayin Weapon	W Waw Hook	H He Window	D Daleth Door	G Gimel Camel	B Beth House	' Aleph Ox	
							
N Nun Fish	M Mem Water	L Lamedh Ox-Goad	K Kaph Palm of Hand	Y Yodh Hand	T Teth Unknown	H Heth Fence	
							
T Taw Mark	SH Shin Tooth	R Resh Head	Q Qoph Monkey	S Sadhe Fishhook	P Peh Mouth	' Ayin Eye	S Samekh Support

Fenike Alfabetesi 22 karakterden oluşur ve sesli harfler yoktur

Alfabadeki her bir karakter birkaç heceyle söylenebilen bir sessiz harfi temsil ediyordu. Okuma, yani anlam çıkarma, yan yana gelen harflerin bağlamından çıkarılıyordu.

YUNANLILAR FENİKE ALFABESİNE SESLİ HARFLERİ KATTILAR VE HARF SAYISINI 24'E ÇIKARDILAR

A

Alpha
(al-fah)

B

Beta
(bay-tah)

Γ

Gamma
(gam-ah)

Δ

Delta
(del-ta)

E

Epsilon
(ep-si-lon)

Z

Zeta
(zay-tah)

H

Eta
(ay-tah)

Θ

Theta
(thay-tah)

I

Iota
(eye-o-tah)

K

Kappa
(cap-pah)

Λ

Lambda
(lamb-dah)

M

Mu
(mew)

N

Nu
(new)

Ξ

Xi
(zie)

Ο

Omicron
(om-e-cron)

Π

Pi
(pie)

P

Rho
(roe)

Σ

Sigma
(sig-mah)

T

Tau
(taw)

Υ

Upsilon
(up-si-lon)

Φ

Phi
(fie)

Χ

Chi
(kie)

Ψ

Psi
(sigh)

Ω

Omega
(oh-may-gah)

FARKLI KITALARDA ALFABE

MAYA RESİMYAZISI: MAYA GLİFLERİ

Zapotek	İspanyolca	Türkçe	Zapotek glifleri
1	Chilla	Lagarto	Timsah
2	Laa	Relámpago	Yıldırım
3	Laaala	?	?
4	Lachi	Juego de pelota?	Top oyunu?
5	Zee	Miseria	Talihsizlik
6	Lana	Flecha, Tizne	Ok, İş
7	China	Venado	Geyik
8	Lapa	?	?
9	Nica	Aqua	Su
10	Tella	Nudo	Düğüm
11	Loo	Mona, Mono	Maymun
12	Pija	Planta jabonera	Sabun ağacı
13	Laa	?	?
14	Lache	Corazón	Yürek
15	Naa	Milpa	Mısır tarlası
16	Loo	Ojo	Göz
17	Xoo	Tembler	Deprem
18	Lopa	?	?
19	Lape	Gota	Damla
20	Loo	Principal	Elendi, Hükümdar

www.casolino.it

ALFABENİN FARKLI COĞRAFYALARA YAYILMASINDA SOSYAL ETKENLER

İMPARATORLUK ORGANİZASYONU VE DİN OLGUSU: ROMA VE HRİSTİYANLIK

- Latin (Roma) 23 harften oluşur. Yunan ve Etrüsk alfabesinin izlerini taşır. M.Ö. 5. yüzyılda kullanılmaya başlanmış, M.Ö. 3. Yüzyılda ise yaklaşık olarak bugünkü formunu almıştır.

ROMA RAKAMLARI

I	1
II	2
III	3
IV	4
V	5
VI	6
VII	7
VIII	8
IX	9
X	10
XI	11
XII	12
XIII	13
XIV	14
XV	15
XVI	16
XVII	17
XVIII	18
XIX	19
XX	20

XXI	21
XXII	22
XXIII	23
XXIV	24
XXV	25
XXVI	26
XXVII	27
XXVIII	28
XXIX	29
XXX	30
XXXI	31
XXXII	32
XXXIII	33
XXXIV	34
XXXV	35
XXXVI	36
XXXVII	37
XXXVIII	38
XXXIX	39
XL	40

XLI	41
XLII	42
XLIII	43
XLIV	44
XLV	45
XLVI	46
XLVII	47
XLVIII	48
XLIX	49
L	50
LI	51
LII	52
LIII	53
LIV	54
LV	55
LVI	56
LVII	57
LVIII	58
LIX	59
LX	60

LXI	61
LXII	62
LXIII	63
LXIV	64
LXV	65
LXVI	66
LXVII	67
LXVIII	68
LXIX	69
LXX	70
LXXI	71
LXXII	72
LXXIII	73
LXXIV	74
LXXV	75
LXXVI	76
LXXVII	77
LXXVIII	78
LXXIX	79
LXXX	80

LXXXI	81
LXXXII	82
LXXXIII	83
LXXXIV	84
LXXXV	85
LXXXVI	86
LXXXVII	87
LXXXVIII	88
LXXXIX	89
XC	90
XCI	91
XCII	92
XCIII	93
XCIV	94
XCV	95
XCVI	96
XCVII	97
XCVIII	98
XCIX	99
C	100
D	500
M	1000

LATİNCE VE HRİSTİYANLIK

- Roma İmparatorluğunun resmi dili olan Latince, zaten Roma İmparatorluğunun yayıldığı geniş coğrafyada kullanılıyordu.
- İmparator I. Theodosius MS 391 yılında Hristiyanlığı Roma'nın resmi dini ilan etti.
- Böylece Latince ve Roma Alfabesi de Hristiyanlığın yayıldığı coğrafyaya doğru yayılmaya başladı.

Incipit liber introductorius in astronomiam Albumasar abalachi.

¶ Pudeo annos artium principiis que ars extrinseca pre
scribi solet librorū in inicijs: non scripto vllō autentico
q̄ ego mea lingua inuenerim: sed doctorum tantū sua
cuiusq̄ sententia paratur. Apud arabes contra duoz
aliquidem primum nec aduertisse videntur vnq̄: tam ꝛ
si particulariter vnq̄ ac sparsim assumāt: nostro tamē
iudicio non parum necessarium. Scdm̄ vero Lōmer
ticiū quidez illis nec scripto dignum visum est tanq̄
egregium aliqd̄ innente scripture cōmendarunt. Ab hoc igitur sc̄o genere
huius operis auctor incipiens: septeꝛ inquit sunt omnis tractatus in inicijs
Auctoris intentio: operis vtilitas: nomen auctoris: nomen libri: locus in or
dine disciplinū: species inter theoricam ꝛ practicam: partitiones libri. Que
apud nos q̄nq̄ partito sufficiens operis videlicet tytulo: auctoris intentioe
finali causa: materia tractandi: et ordine que omnes fere tam tractatus q̄
materie omnis exordio ꝛ necessaria et sufficere videntur: suam tamē singul
reddat causam. Que cum ego prolixitatis exosus ꝛ quasi min⁹ continentiaꝝ
cum et hunc morem latinis cognoscerem preterire volens an̄o ipso potius
tractatu exordiri pararem. Tu mihi studioꝝ oīm specialis atq̄ inseparabil
comes: rerumq̄ ꝛ actuum per omnia consoꝛ vnice mihi memores obuiasti

ARAPÇA VE İSLAMİYET

ا	ب	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ع	غ	ف	ق	ك	ل	م	ن	و	ه	ي
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

- 28 harften oluşan Arap Alfabeti'nde temel şekil sayısı ise 17'dir. Arap yazısı sağdan sola doğru yazılır. Harflerin çoğunluğu sessizdir.
- Harflerin seslenmesini sağlayan, ancak dinî metinler ve şiirler dışında pek kullanılmayan işaretlere hareke denir. Arap harflerinin yazılışları, kelimenin başında, ortasında ve sonunda bulunmalarına göre kısmi değişiklikler gösterir.

ELİFBA , ALFABE, ALPHABET VE İSLAMİYET ETKİSİ

- Arap alfabesi M.S. 2-4. yüzyıllar arasında Nebati yazısından geliştiği düşünülüyor. Günümüze ulaşan en eski Arapça yazı örnekleri MS 6 yüzyıla aittir.
- Arapça da semitik dil ailesine mensuptur. Semitik bir dil olan Fenikece ile Arapça arasında birçok benzerlik vardır.
- Örneğin Fenike alfabesinin ilk harfleri olan *aleph* ve *beth*, Arap alfabesinin ilk iki harfi olan *elif* ve *ba*'ya benzerliği dikkat çekicidir.
- Arap alfabesinin 7. yüzyıla kadar sadece Arap yarımadasında kullanıldığı biliniyor. Ama, Hz. Muhammet'in peygamber olarak MS 610 yılından itibaren İslamiyeti yaygınlaştırmaya başlamasıyla, Arapça da hem dil, hem de alfabe olarak Arap yarımadasından çıkmaya başladı. İslamiyeti kabul eden topluluklarda ve coğrafyada yaygınlaştı.

RUS İMPARATORLUĞU VE KİRİL ALFABESİ

- Yaygın olarak Slav dillerinin yazımında kullanılan alfabadir.
- Adını Ortodoks rahipleri Kiril ve Methodius'tan almış olmasına karşın bu alfabeyi gerçekte onların geliştirdiğine ilişkin kesin bilgi yoktur.
- Alfabeyi Kiril ve Methodius'un öğrencilerinin 9. yüzyılda geliştirdiklerine ilişkin kanıtlar var.
- Kiril Orta Çağ Yunan / Bizans alfabesinin temelinde geliştirilerek Yunanca'da bulunmayan birtakım Slav seslerini de buraya eklenmesiyle oluşturulmuştur. Rus etkisinin yaygın olduğu ülkelerde kullanılmaktadır.

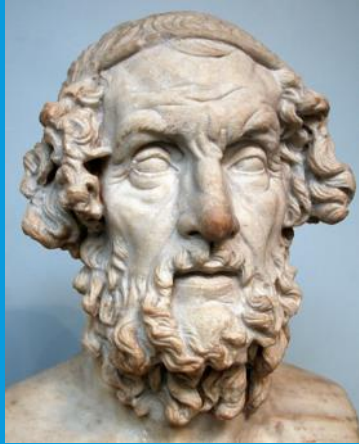
А а Аа Б б Бб В в Вв Г г Гг
Д д Дд Е е Ее Ё ё Ее Ж ж Жж
З з Зз И и Ии Й й Йй К к Кк
Л л Лл М м Мм Н н Нн О о Оо
П п Пп Р р Рр С с Сс Т т Тт
У у Уу Ф ф Фф Х х Хх Ц ц Цц
Ч ч Чч Ш ш Шш Щ щ Щщ Ъ ъ Ъ
Ы ы Ыы Э э Ээ Ю ю Юю Я я Яя

ALFABE VE OKURYAZARLIK

YUNANLILAR, ALFABEYİ ETKİN OLARAK KULLANAN İLK ULUS OLARAK, OKURYAZARLIĞI VE ÇAĞDAŞ DÜŞÜNCENİN EĞİTİMSEL TEMELLERİNİ DE İCAT ETTİLER

- Antik Yunan uygarlığının günümüze de ulaşan edebiyat ürünleri sözlü kültür üzerine kuruluydu. Homeros'un bugün de oldukça meşhur olan epik eserlerinin ilk biçimleri şiir olarak düzenlenmişti.
- İçerdikleri ritim ezberlenmelerini kolaylaştırıyordu.

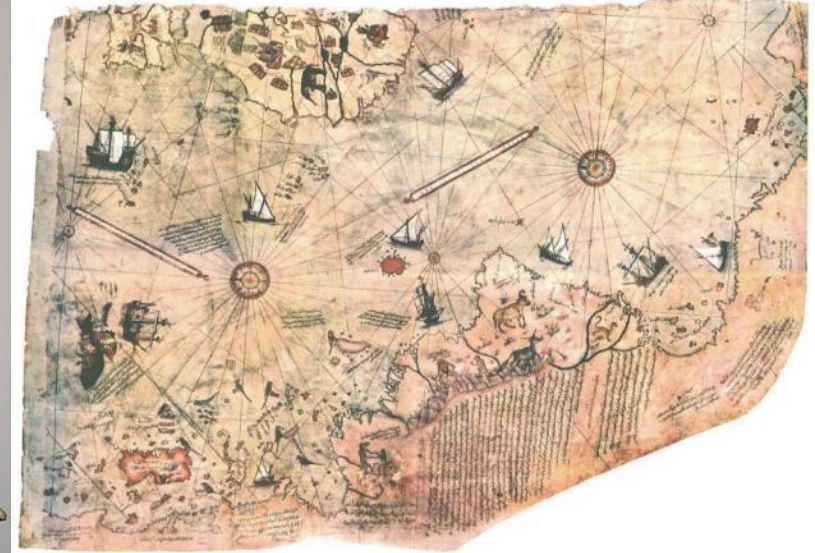

3 BİN YILLIK ÖYKÜLER, SÖZLÜ GELENEK VE ŞİİRDEN DÜZ YAZIYA

- Odyse ve İlyada Homeros tarafından “söylendiğı” bilinen en eski öyküler olarak MÖ 8. – 7. yüzyıllara tarihlenmektedir.
- Alfabe icat edilmiş olmasına rağmen, bu ilk edebiyat ürünlerine hayat verensözlü gelenek asıl olarak ezberlemeye, yani zihin gücüne dayanıyordu. Bunu kolaylaştırmak için, şiirin ritminden yararlanılıyordu. (s. 110 – Walter Ong)
- Daha sonra alfabenin yardımı ile kayda alınanlar ise, ilk olarak bu sözlü geleneğın seslendirdiğı epik şiirlerdi. Yazı ile birlikte, sözlü geleneğın ihtiyaç duyduğı “ritim” ortadan kalktı ve yazı bugünkü anlamda “**nesir**”in (**düzyazı**) ortaya çıkmasını da sağladı. Böylece, bilim ve felsefe gibi alanlarda daha önemli gelişmelere yol açtı.

ANTİK YUNANIN YAZI MALZEMESİ: PARŞÖMEN

- Antik Mısır'ın malzemesi papirüsken, Antik Yunan'ın gözde malzemesi parşömendi.
- Parşömen hayvan dersinin uygun biçimde işlenmesiyle elde ediliyordu. Bugünkü İzmir'e bağlı Bergama'da (Pergamon) yaygın olarak üretildiği ve bu nedenle de adını bu yöreden aldığı söylenmektedir.

KİTAP SÖZCÜĞÜNÜN KÖKENİ

- Pyprus - Byblos - Biblos
- Biblion, ya da biblia ikiye katlanmış ya da tek yapraklık papirüs metinlerdir. Her biri “bir drahomaya” satın alınabilecek kadar ucuzdur. Bu malzeme okuryazarlığın gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. (İletişim Tarihi s. 95-96)
- Parşomen elyazmaları, papirüs rulolardan farklı olarak, bugünkü **KİTABIN BİÇİMSEL** özelliklerini taşıyordu.

BİLGİNİN HIZI: İLK ÇAĞLARDA İLETİŞİMİN HIZI ULAŞIMIN HIZI İLE DOĞRU ORANTILIDIR

- Yazı önemli bir keşiftir. Ancak bilginin bir yerden, başka bir yere en hızlı biçimde iletilmesi ihtiyacı da iletişim alanındaki devrimleri tetiklemiştir.

TEKERLEĞİN İCADI

- MÖ 4000'li yıllarda icat edilen tekerler özellikle ağır yüklerin taşınması açısından önemli bir buluştu.
- At, eşek ve sığırın evcilleştirilmesi, ulaşım ve taşıma açısından dolayısıyla bilginin taşınması açısından da önemli sonuçlar doğurdu.
- İnsan yürüme hızında saatte 4 km. yol kat ediyor. Bu da bir günde ortalama 40 km. yol demek.
- Ortadoğu'da kervanlar günde 35-50 km yol yapabiliyordu.
- Odysseia'da kürekli gemilerin hızı saatte 1 mil kadardı. Yelkenle ise bu hız 3 mile çıkabiliyordu.
- İki yüz yıl sonra bu hız 3 katına çıkmıştı. Uygun koşullarda denizde günde 140-150 mil yol kat edilebiliyordu .
- Pire'den Efes'e iki buçuk günde, yine Pire'den İskenderiye'ye 7-8 günde gidiliyordu.
- 9 Eylül 1570'te Kıbrıs'ın fethi, İstanbul'a 16 günde, Venedik'e 46 günde, Madrid'e ise 102 günde ulaşmıştı.

MARATON SAVAŐI (MÖ 490)

- Maraton Ovası'nda Atina kuvvetleri muharebeyi kazanınca bir ulak Atina'ya zafer haberini vermek üzere gönderilmişti.
- Pheidippides adındaki bu ulak Atina'ya kadar hiç durmadan koşmuş, zafer müjdesini verdiği anda da düşüp ölmüştü.
- İlk olarak 1896 yılında Atina Olimpiyatları'nda, Maraton Ovası ile Atina arasında koşulan Maraton Kořusu bu söylenceden esinlenmiştir.

Günümüzde maraton kořusu 42.195 m.

ROMALILARIN ÖNCÜLÜ PERSLER

AHAMENİD SİSTEMİ

* MÖ 6. yüzyılda Pers Krallığı, Hindistan ile Batı Anadolu Arasında geniş bir alana hükmediyordu.

- Sard ile Pers devletinin başkenti Sus (Suşa) arasındaki kral yolu üzerinde 111 kervansaray inşa etmişlerdi. Yaklaşık 2400 km yol 90 günde aşılmıyordu.
- Resmi bir haber iletim sistemi kurulmuştu. Haber atlı habercilerin elden ele ulaştırmasıyla bir noktadan diğerine aktarıyordu.
- Haberi ileten atlı postaya «angareion», bir atlı habercinin bir günde aştığı mesafeye ise «menzil» deniyordu.
- Konak yerlerindeki at ve adamları devlet sağlıyordu.

HER YOL ROMA'YA ÇIKAR

ROMA SİSTEMİ: CURCUS PUBLICUS

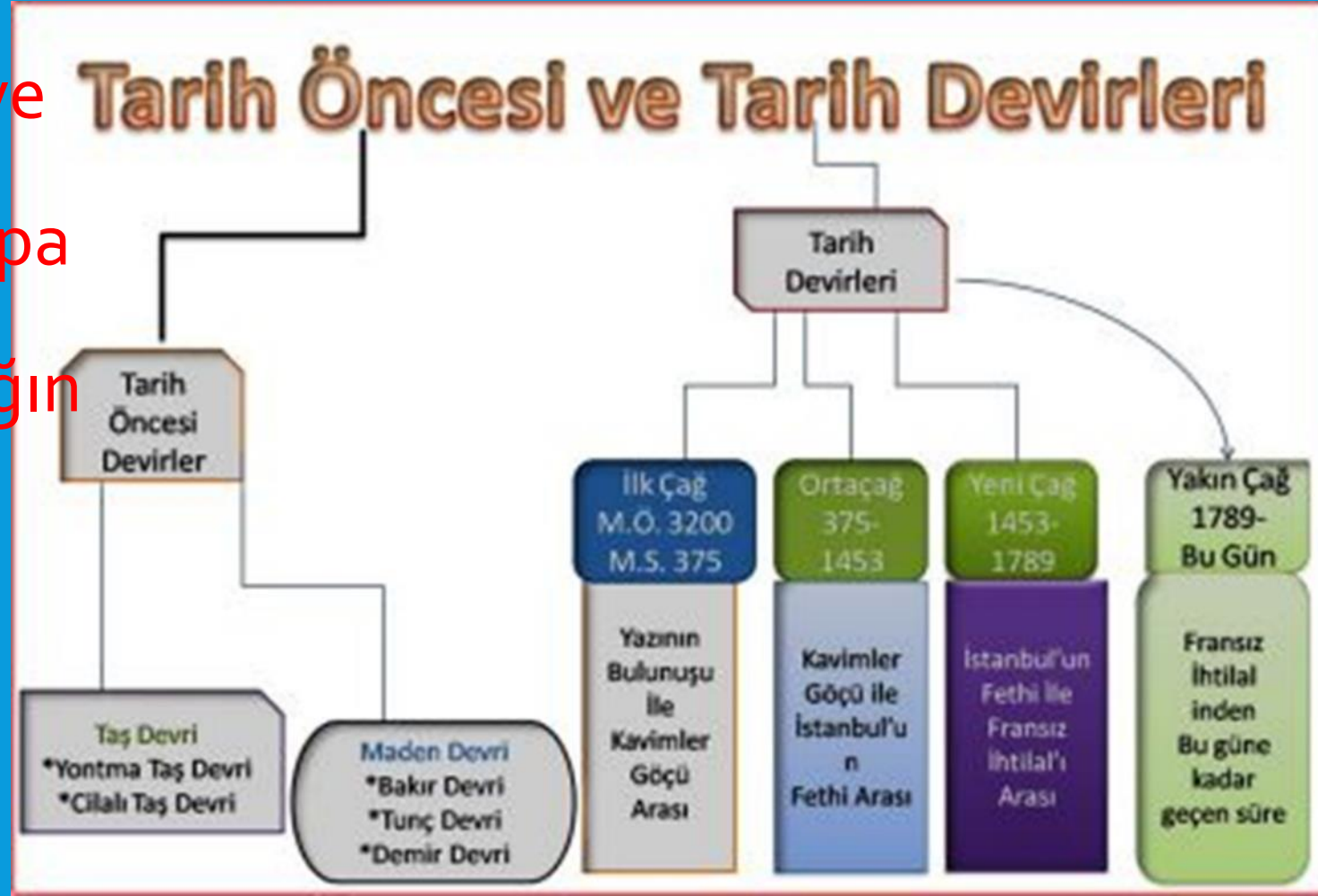

- Roma imparatorluğu da Perslere benzer bir sistem kurmuştu.
- Yollar üzerinde habercilerin at değiştirip, konaklayabilecekleri «positiones» yani istasyonlar vardır. Bunlar üç türdeydi:
- Civitates, Mutationes, Mansiones
- Antik Roma yolları ordular için emniyetle ve hızla büyük alanlar içinde hareket alanı sağladıkları kadar, haberleşme için de önemlidir.
- Yollar, bilgi, güç ve zenginliğin yayılmasında ana araçtır. Roma İmparatorluğunun en parlak zamanlarında antik Roma yolları ağı 85.000 km. kara yolunu kapsamaktaydı ve 372 bağlantıdan oluşmaktaydı.

EL YAZMALARINDAN MATBAAYA

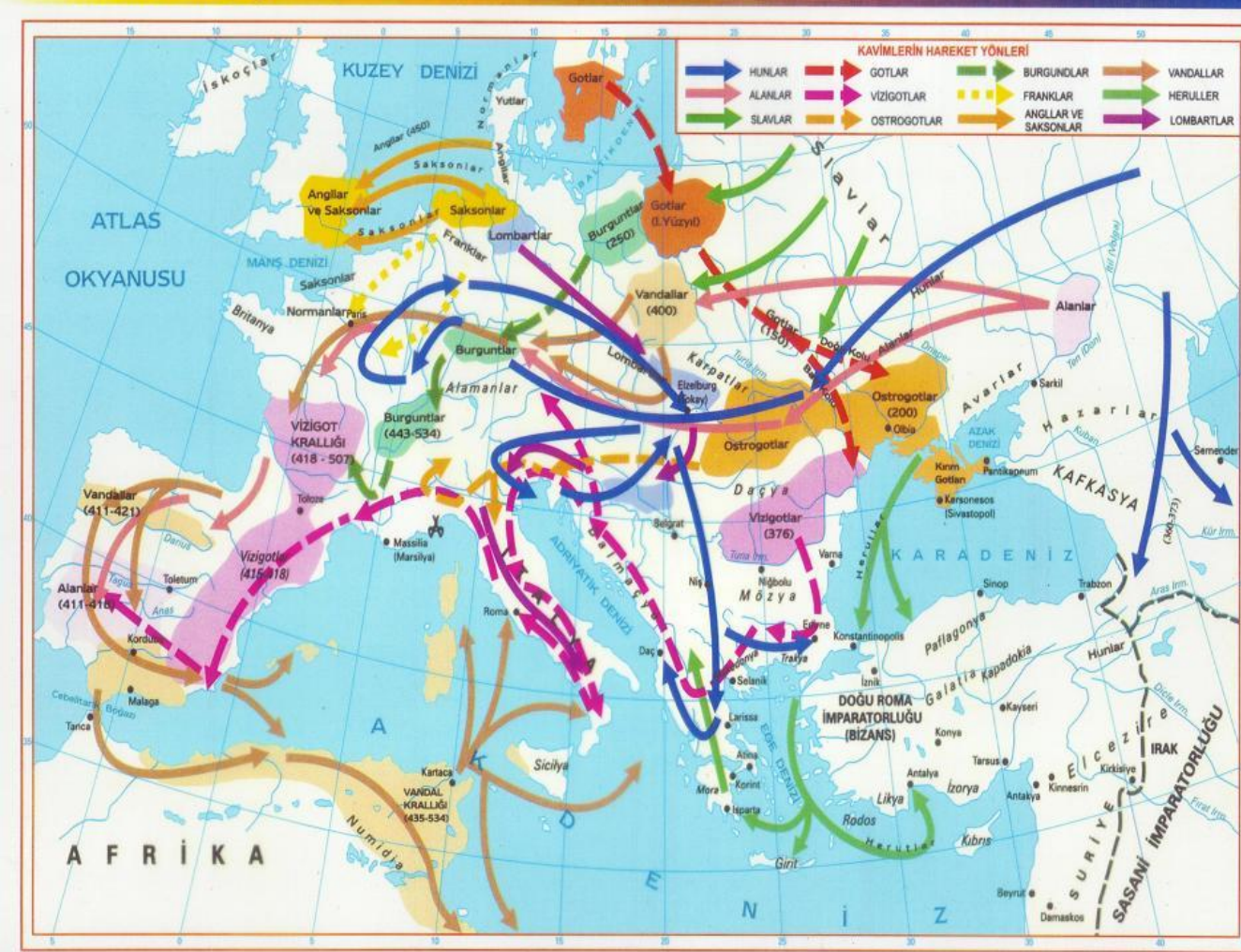
ÇOK BOYUTLU KATKILAR

- İletişim tarihini tek bir coğrafyaya özgü gelişmeler ve kronolojik bir dizge içinde anlatmak zordur. Çin ile Avrupa bugünkü uygarlığın temelini oluşturan yaygın okuryazarlığın iki aracını, kağıt ve matbaayı birlikte doğuran iki uygarlık bölgesi olarak birlikte incelenmelidir.

ROMA İMPARATORLUĞUNUN ÇÖKÜŞÜ (MS 452)

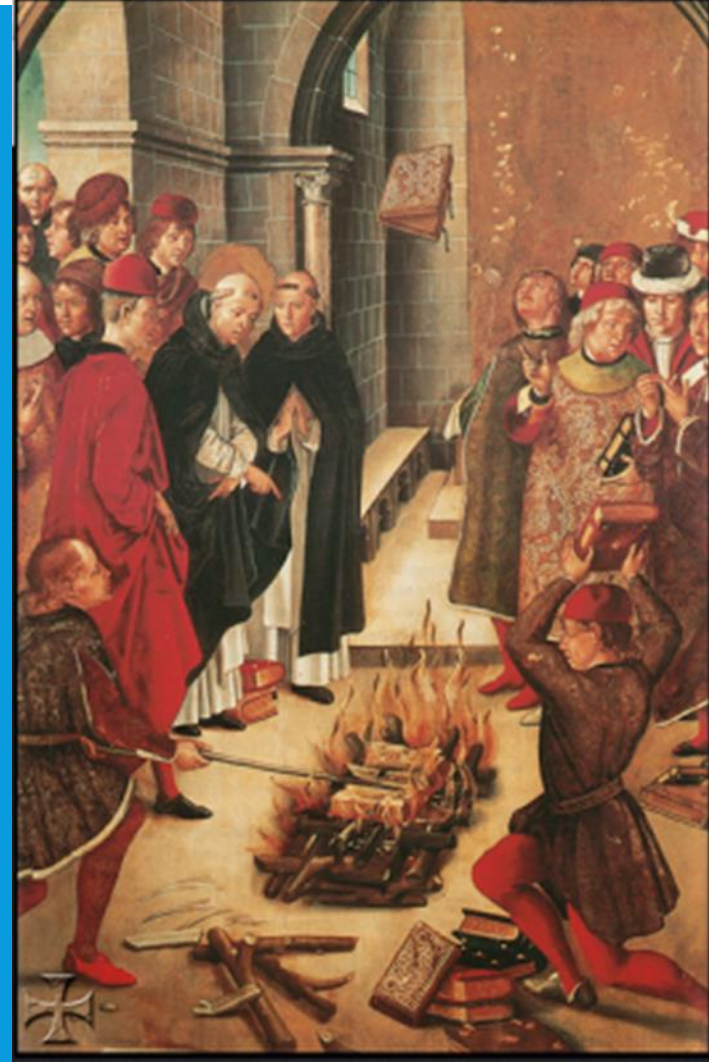
AVRUPA'DA KAVİMLER GÖÇÜ

- Kavimler göçü ile birlikte çöken Roma imparatorluğunun ardından Avrupa'da kaos ve kargaşanın hakim olduğu karanlık bir dönem başladı.
- Bu geniş coğrafyada birleştirici unsur kilise yapılanması oldu.
- **ORTAÇAĞ AVRUPASI**
- Kavimler göçü ile birlikte çöken Roma imparatorluğunun ardından Avrupa'da kaos ve kargaşanın hakim olduğu karanlık bir dönem başladı.
- Bu geniş coğrafyada birleştirici unsur kilise yapılanması oldu.

KİLİSENİN GÜCÜ

- Papa büyük Gregory 7. yüzyılda piskoposlar arasında iyi örgütlenmiş bir mesaj ağı kurmuştu. Okuma yazma bilmeleri ve uzak yerlerle haberleşme yetenekleri Hristiyan papazlarını cahil derebeyler üzerinde güçlü bir konuma yükseltmişti.
- Artık bilgi nüfusun ufak bir kısmının ellerindeydi ve dinsel amaçlara hizmet ediyordu. Bu da kiliseye önemli bir güç sağlıyordu.

KİLİSE VE TOPLUMSAL DÜZEN: ENGİZİSYON

- ❑ Inquisition: Sözcük anlamı olarak «sorguya çekme». Toplumsal yaşamı dinsel inanışlar doğrultusunda düzenlemek için aykırı davrananları, işkence ile yıldırma uygulamaları.
- ❑ 1215 yılında toplanan 4. Lateran Konsili bütün hristiyanların yılda bir kez bölge rahibine günah çıkartması gerektiğini ilan etti.
- ❑ Dine aykırı olduğu iddia edilen davranışlar büyük cezalara çarptırıldığından, antik yunan dünyasından gelen bilgileri derleyen el yazmaları ve kütüphaneler tahrip ediliyordu.

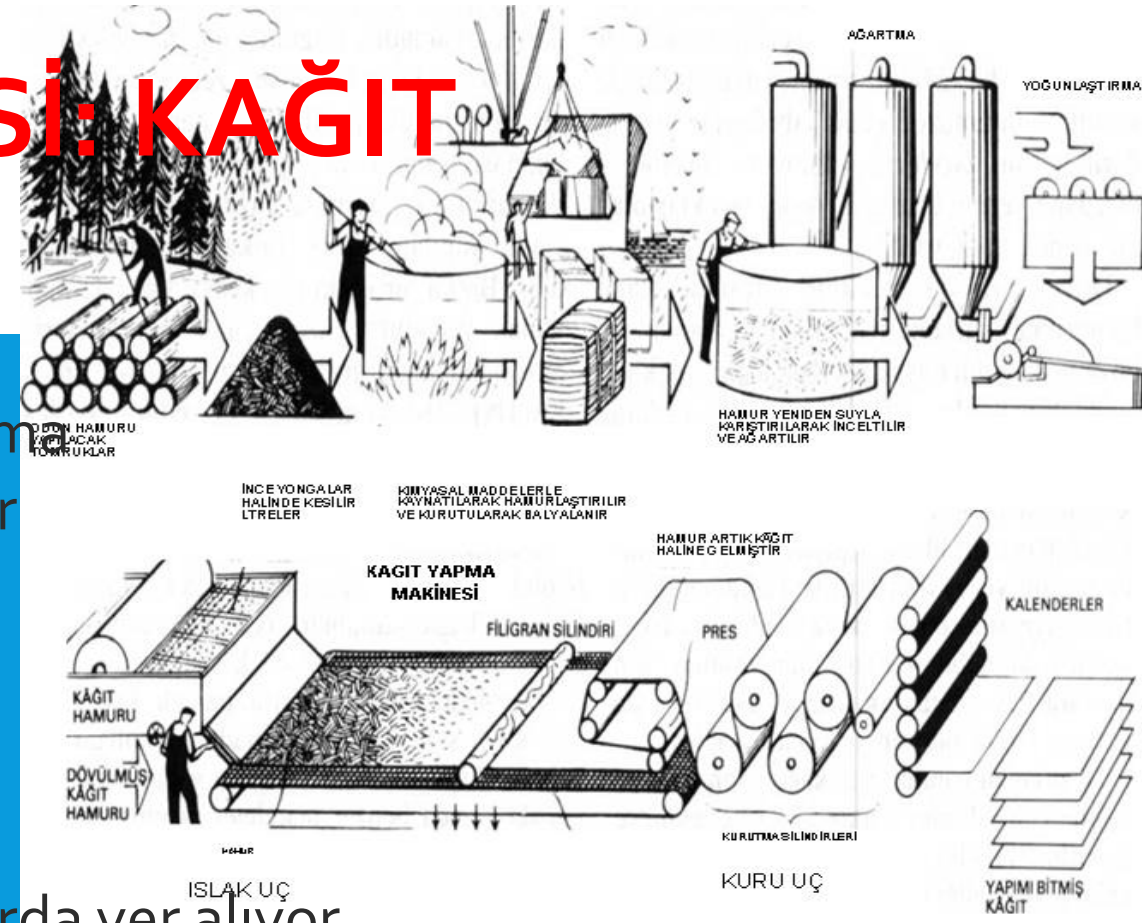
YÜKSELEN İSLAM UYGARLIĞI VE BİLİMSEL BİLGİNİN DERLENMESİ

- 7. yüzyıldan itibaren doğuda yayılmaya başlayan İslamiyet, Ortaçağ kilisesinin aksine, Antik Yunan düşünürleri ve bilim adamlarının eserlerini Arapça'ya çevirerek bilgi birikimine kazandırdı.
- 8. ve 9. yüzyıllarda Abbasiler Bağdat'ı döneminin önemli bir kültür merkezi haline getirmişti.

YENİ BİR YAZI MALZEMESİ: KAĞIT

KİL, PAPIRÜS, PARŞÖMEN, KAĞIT

- Kağıt öncesinde Çin'de yazı malzemesi olarak, bambu plakalar ve ipek kumaşlar kullanılıyordu. Ancak bambu ağır, ipek çok pahalıydı. Bu nedenle yeni bir malzemeye ihtiyaç vardı.
- Öncelik pek çok yeniliğin aksine, kağıdın icadına ilişkin bilgiler daha belirgin şekilde kayıt altına alınmıştır.
- 105 yılında Ts'ai Lun tarafından icat edildiği kayıtlarda yer alıyor.
- Kağıt üretiminde, bitkisel liflerin yanı sıra, paçavralar da kullanılıyordu.
- 8. yüzyılda İran'ı geçip bugünkü Türkistan'a doğru ilerleyen Müslüman Arap orduları bölgedeki kağıt üretme geleneğini daha Batıya aktardılar.
- ÇİN KAĞIDININ ÜSTÜNLÜĞÜ: Lifli olan her tür malzemedен üretilebiliyordu. Ağaç kabukları, pamuk ve hatta eski giysi parçalarından bile kağıt üretmek mümkündü.

KUTSAL KİTAPLARIN VE METİNLERİN ÇOĞALTILMASI İÇİN BLOK BASKI YÖNTEMİ UYGULANIYORDU

MATBAANIN ÖNCÜLÜ: BLOK BASKI

KAĞIT VE BLOK BASKI, KOPYALAMANIN VE BİLGİNİN SERİ ÜRETİMİNİN YOLUNU AÇTI

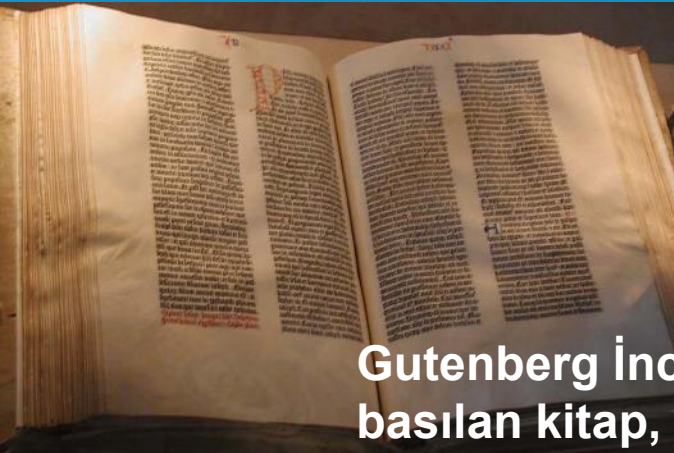
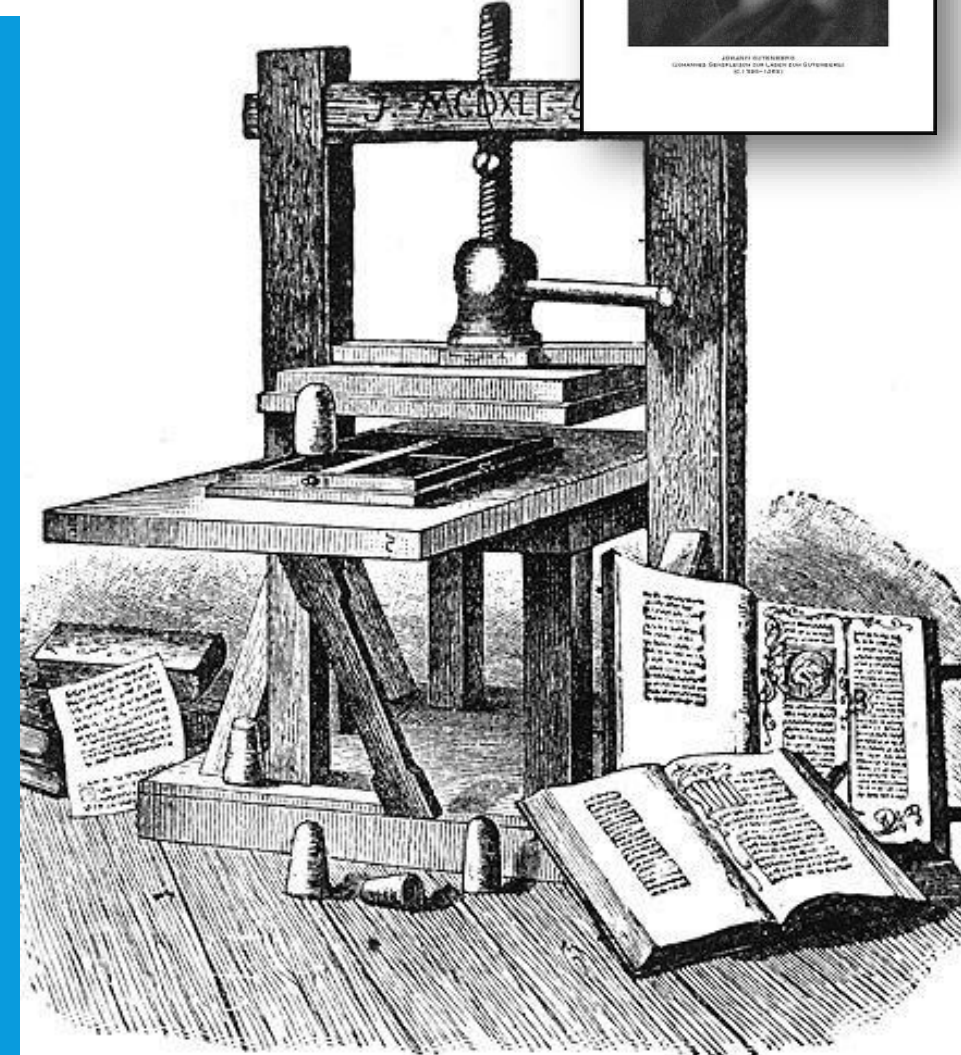
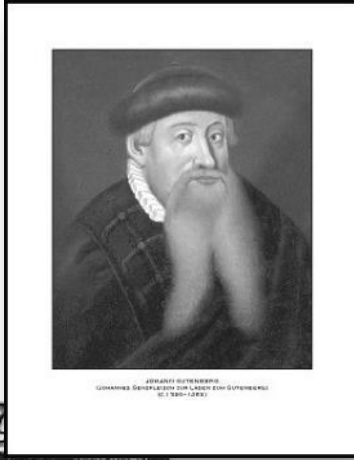
- Damga (mühür) baskı yöntemine çok benzeyen blok baskı yöntemi, temel yazı aracı olarak kili kullanan Mezopotamya uygarlıklarından bu yana biliniyordu. Ancak bu yöntemi kitap benzeri malzemeleri üretimi için kullanan Çinliler oldu.

GUTENBERG'İN MATBAASI: DEĞİŞTİRİLEBİLİR HARFLERLE BASIMCILIK

JOHANNES GUTENBERG (1398 – 1447)

- Modern matbaacılığın mucidi, kuyumcuydu. yılında ayrılabilir harflerle baskı tekniğini icat etti. Her harf için ayrı ayrı hazırlanmış kalıplar sıcak metalle doldurularak, metal örnekler çıkarılıyor, sonra da bu harfler yan yana dizilerek sözcükler, satırlar ve sayfa oluşturuyordu.

Gutenberg İncili, Gutenberg matbaasında ilk basılan kitap, 1455

GUTENBERG ETKİSİ

- 15. yüzyılda kitap üretimi manastır yazıhanelerinden, basım atölyelerine doğru el değiştirdi. 15. yy bitmeden Avrupa'da 1000'den fazla baskı makinesi vardı.
- Matbaa, yazının icadı kadar önemli ve dönüştürücü bir etki yapmıştır. Yazı bilgiyi kalıcı hale getirirken, matbaa çoğalmasına ve yayılmasına yardımcı olmuştur.
- Kitap ve okuryazarlığın artışı birleştikçe, düşünce ve toplumsal yapıda önemli dönüşümler gerçekleşmiştir.
- **Matbaa, Marshall McLuhan'ın deyiimiyle «tipografik insanı» yaratmıştır.**
- Sözlü etkileşim biçimlerinin önemi azalmaya başlamış ve «sessiz okuma» alışkanlığı gelişmeye başlamıştır.
- Basılı vaazlar ve söylevler, minberlerden ve kürsülerden uzaklaşılmasına yol açmış ve daha seküler ve cemaat bağlarının zayıfladığı bir toplum biçiminin oluşmasını desteklemiştir.
- Bu da bireyin ön plana çıktığı bir toplumsal anlayışın gelişmesini desteklemiştir. (İletişim Tarihi s. 157)

ORTA ÇAĞ BOYUNCA İLETİŞİM

RÖNESANS: 15. ve 16. YÜZYIL

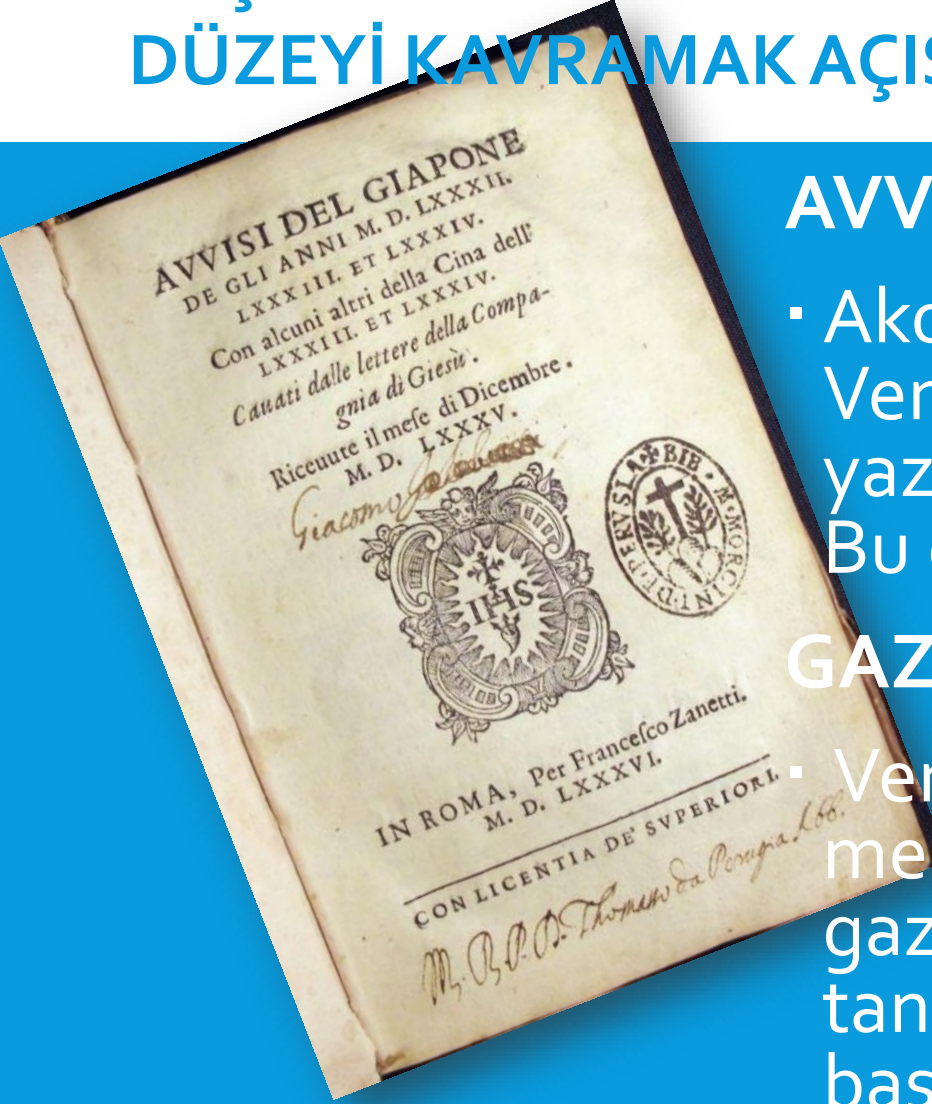
- Klasik dönem düşüncesinin yeniden keşfedildiği, deneysel düşüncenin canlandığı ve insan yaşamı üzerine yoğunlaştığı bir «yeniden doğuş» dönemidir.
- Matbaanın icat edildiği dönemin sonrasına denk geldiği için, bu gelişmenin arkasında «bilginin geniş kitlelere yayılmasının» etkili olduğu kabul edilmektedir.

ORTA ÇAĞ BOYUNCA İLETİŞİM

- Katolik kilisesi tarafından kurulan ve denetlenen bir iletişim ağı söz konusudur. Roma'daki Papalık ile Hristiyanlık dünyası arasında ruhbanların aracılık ettiği iletişim ağı.
- Siyasi devlet otoriteleri ile prenslikler arasındaki iletişim ağı yönetimin desteklenmesi, huzurun sağlanması ve diplomasi amacıyla kullanılıyordu.
- Ticari etkinliklerin büyümesi ile birlikte büyük ticaret merkezleri arasında mal akışını ve müşterilerle ticari ilişkiler konusundaki bilgi akışını sağlayan bir ağ oluşturmuştu.
- Seyyar satıcılar, ozanlar, sirkler aracılığıyla dış dünyanın bilgisi sivil halka aktarılıyordu.
- **Bütün bu gelişmeler bir yandan haberi «ticari bir ürün»e dönüştürdü, haber ticareti başladı.**

HABER TİCARETİ / GAZETECİLİĞİN DOĞUŞU

TİCARİ KAPİTALİZM İLE HABER TİCARETİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BAŞLANGICINI KAVRAMAK, KİTLE İLETİŞİMİNİN BUGÜN ULAŞTIĞI DÜZEYİ KAVRAMAK AÇISINDAN KİLİT BİR ÖNEME SAHİPTİR

AVVISI

- Akdeniz'de önemli bir ticaret merkezi olan Venedik'te birtakım kişilerin, elde ettikleri bilgileri el yazması sayfalar halinde çoğaltıp, sattıkları biliniyor. Bu el yazması haber sayfalarına «**Avvisi**» deniyordu.

GAZETE ADININ KÖKENİ

- Venedikliler "avvisi" adını verdikleri haber mektupları için geçerli en küçük para birimi olan 1 gazette ödüyorlardı. Para birimi için kullanılan bu tanım bir süre sonra gazete için kullanılmaya başlandı.

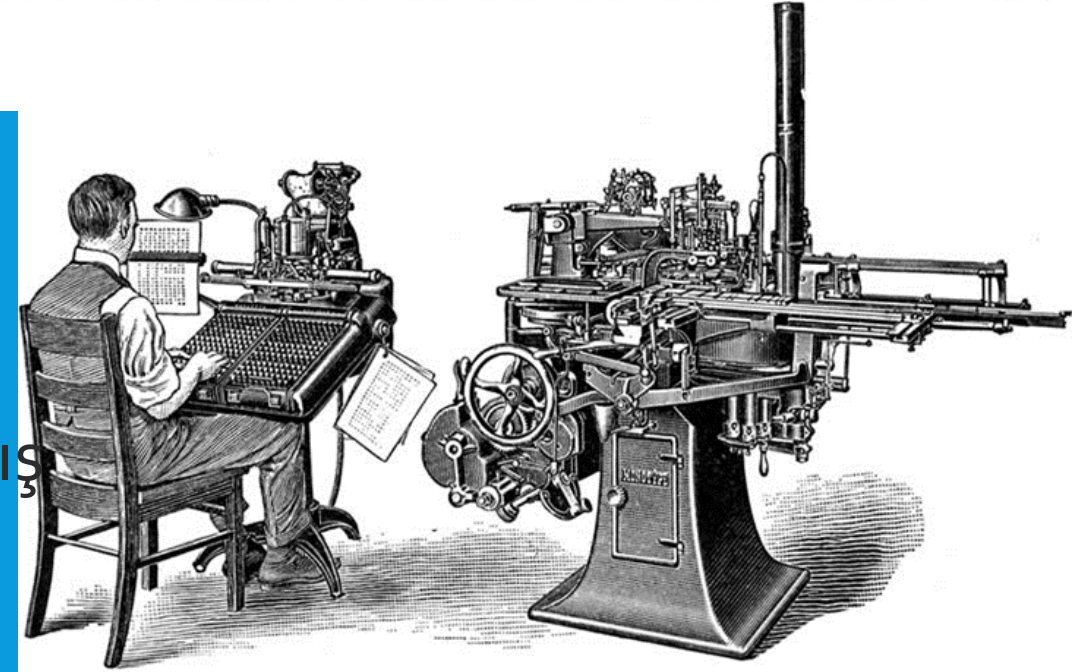
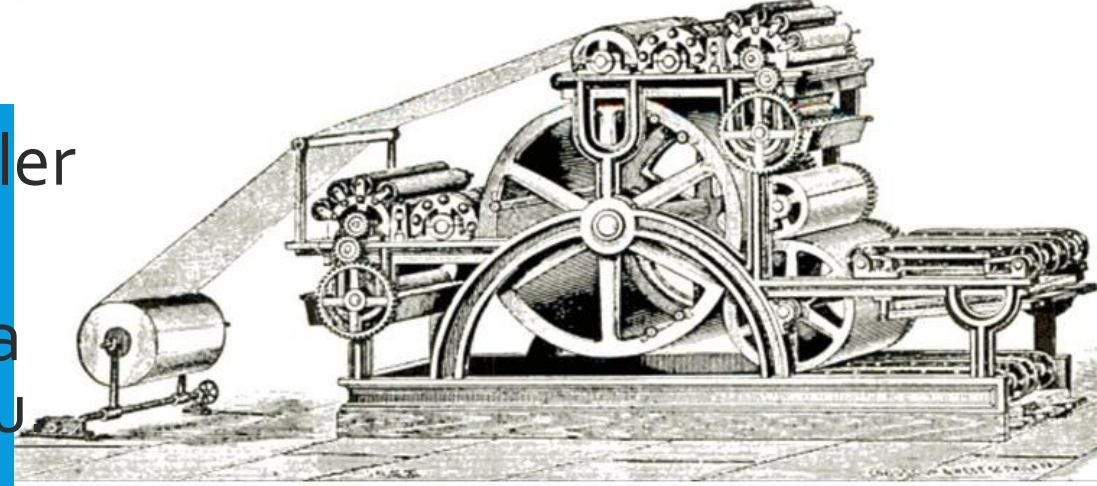
MATBAANIN ETKİSİ VE İLK GAZETELER

- Matbaanın ortaya çıkışından kısa bir süre sonra, bir sürü basılı kitapçık, afiş ve ilan ortada görülmeye başladı. ... Bunlar binlerce adet basılıyor, tellallar ve seyyar satıcılar tarafından sokaklarda satılıyordu. Bu araçlar bireyler için güncel ve uzaklarda olup bitmiş olaylar hakkında değerli birer bilgi kaynağıydı. (s. 175)
- Matbaanın icadından sonra haber mektupları, haber kağıtlarına dönüşürken, ilk gazeteler de 17. yüzyılın başında görülmeye başladı.
- Nieuwe Tijdingen (1605 - Hollanda)
- 1609'da Augsburg, Strasbourg ve Wolfenbüttel gibi Alman şehirlerinde haftalık yayınlar vardı.
- İlk bültenler, öteden beriden toparlanmış haber derlemeleriydi, bunlara «koranto» deniyordu.
- İlk günlük gazete ise Londra'da yayınlanan Daily Courant'tır (1702,

BASIN SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER

- 19. yy. ortalarında batılı metropollerde gazeteler 100 binler civarında basılmaya başlanmıştı.
- Baskı makineleri buhar ve elektrik motorlarıyla hızlanmış, 1880'ye modern rotatifler doğmuştu.
- 1854 yılında Alman mucit Otto Mergenthaler sıcak dizgiyi keşfetti ve tek tek dizgi ortadan kalktı.
- 1880 yılında kağıt üretimi için odun hamuru kullanılmaya başlandı ve kağıt bollaştı.
- Reklam gelirleri ile desteklenen gazetelerin satış fiyatı ucuzladı.

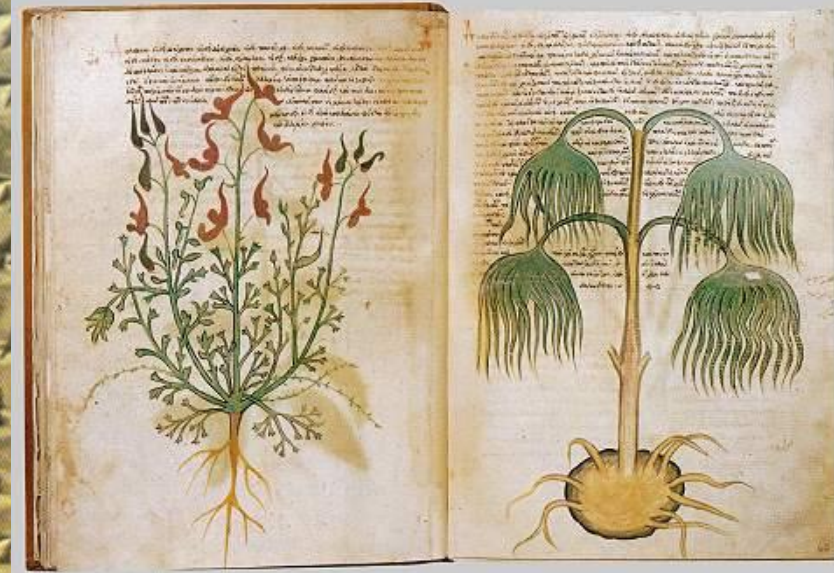

KİTLE TOPLUMU VE BASIN

- Batının büyük metropollerinde biriken büyük nüfus önemli bir gazete tüketicisiydi.
- Ancak onlar, William Hearst'ın dediği gibi, «enformasyondan çok eğlenceye düşkünüydü.
- Bu anlayış, tirajı yüksek ancak içeriği daha hafifleştirilmiş magazin basının doğmasına neden oldu. Çünkü insanlar enformasyondan daha çok öykülerle ilgilenmektedirler.
- Telgraf ve telefon haberleşme hız katarken, gazeteciliğin ilgi alanını da genişletti. Ama **fotoğraf ve sinema, telsiz ve radyo, ardından televizyon kitle iletişiminin doğasını** tümüyle değiştiren etkiler yarattı.

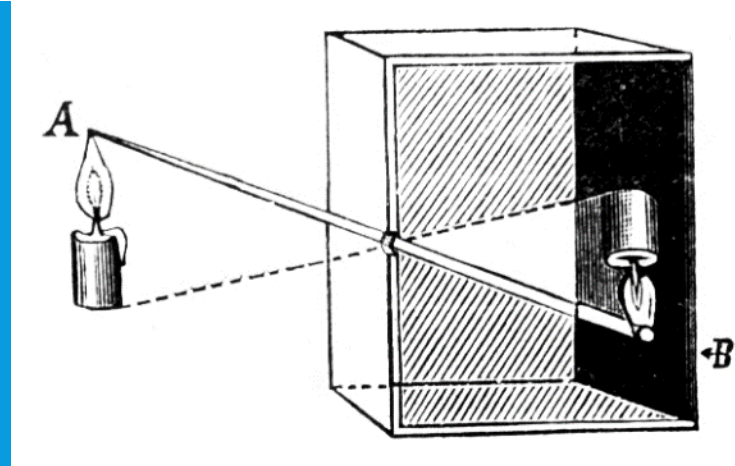
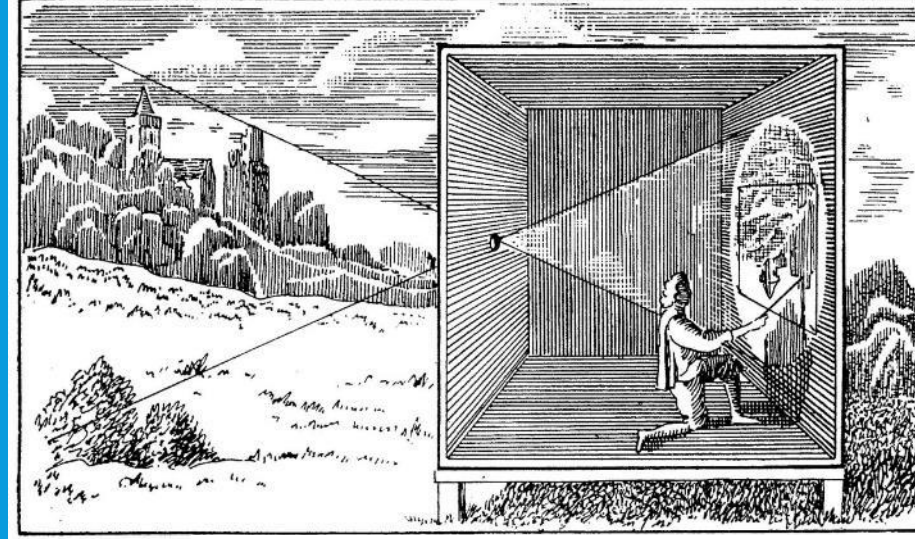
GÖRÜNTÜNÜN GÜCÜ

- Görsel algıyı harekete geçiren ve söz ya da yazı dilinin simgesel kısıtlarının dışına çıkan resim (görüntü) ortak bir anlatım dilidir.
- Görsellik, hikayeleri geniş kitlelere aktarmak için önemli bir olanaktı. Ancak görselliğin kitlesel üretimi kolay değildi.

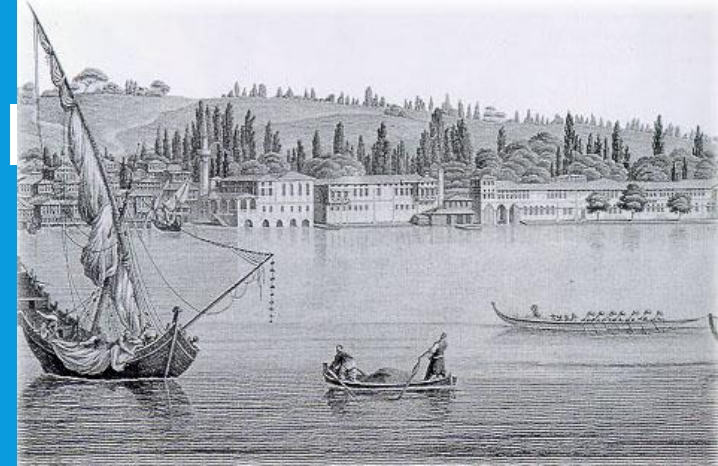
FOTOĞRAFİN İCADI

- 1820'lerde Fransız bilim insanı Joseph Nicéphore Niepce (7 Mart 1765 - 5 Temmuz 1833) ilk kez bir aygıt aracılığıyla oluşturulan görüntüyü, iki boyutlu bir düzlem üzerine kaydetti.
- 1839 yılında ticari anlamda başarılı bir sistem geliştirecek olan Jaques Louis Daguerre ve Niepce 1827 yılından itibaren birlikte çalışma kararı aldılar. Daguerre bir ressamdı ve Camera Obscura'yı o dönemde bir çok ressamın yaptığı gibi resim yapmakta kullanıyordu.
- Daguerre gümüş iyodür ile yaptığı görüntü kaydı çalışmalarının sürdürdü ve çalışmalarında oldukça ilerledi. Elde ettiği sonuçları 19 Ağustos 1839 tarihinde Fransız Bilimler Akademisi aracılığıyla duyurdu ve bu buluşun adı "Daguerrotype" olarak anılmaya başlandı.

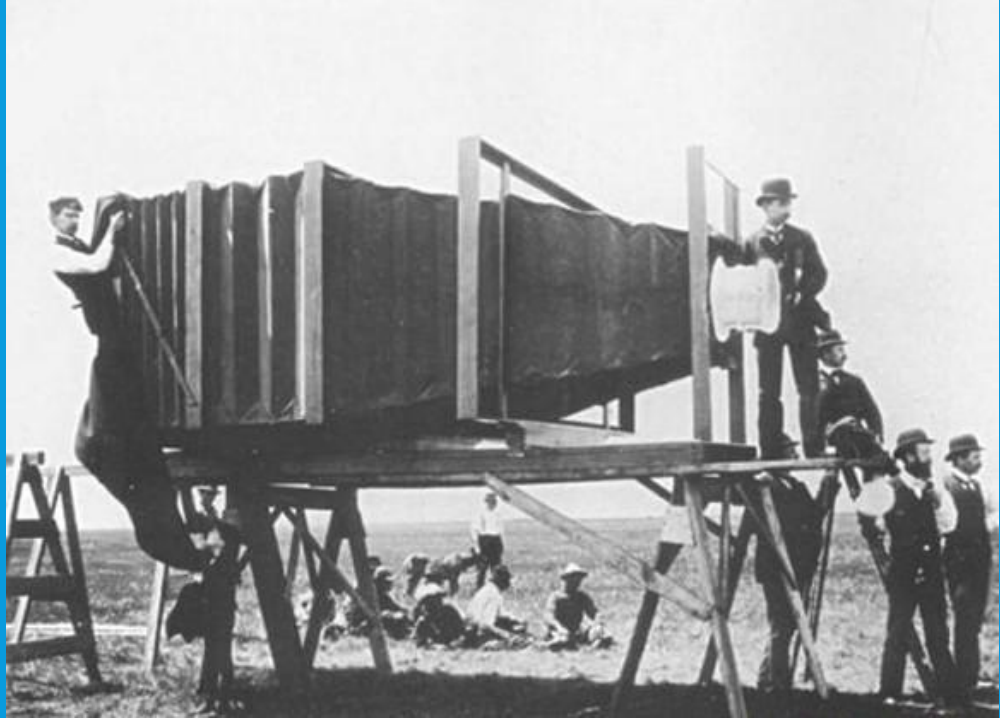
FOTOĞRAFİN SÜRELİ YAYINLARDA KULLANIMI

- Gazetelerde ve dergilerde özellikle haberleri daha açıklayıcı ve çekici hale getirmek için ressamlar çalışıyordu ve haberlerde anlatılan konuları çizerek görselleştiriyorlardı. Bunlara Gravür sanatçısı deniyordu.
- Fotoğraf 1867'den itibaren dergilerde, 1873'ten itibaren de günlük gazetelerde basılmaya başlandı. Önceleri deneysel olan uygulamalar özel bir alanın, haber fotoğrafçılığının doğmasına neden oldu.

BASIN FOTOĞRAFÇILIĞINDA GELİŞMELER

- Basın fotoğrafçılığı, fotoğraf tekniğindeki ilerleme sayesinde gelişti. 1920'lerde portatif makinalar üretildi. Flaş gibi ışık kaynakları, hızlı objeleri fotoğraflamada yeni bir imkan yarattı. (s. 244)

SESİN KAYDEDİLMESİ

- Fonograf, 1877'de Thomas Alva Edison tarafından icat edildi. Gramofon, Edisonun icadını temel alan bir buluş olup, patenti 1887'de Alman bilim adamı Emil Berliner tarafından alındı.
- İlk film izleme aracı kinetoskop Edison'un yardımcısı W.K.L Dickson tarafından icat edilmiştir.
- 1895'te Fransız Auguste ve Louis Lumiere kardeşler ilk halka açık sinema gösterisini yaptılar. Nickelodeon olarak ilk sinema salonları 20. yy başında eğlencenin ana mekanları olarak yayıldı.
- <https://tr-tr.facebook.com/video/video.php?v=10150385061683081>
- <http://www.youtube.com/watch?v=8oTdPkIBEOY>
- <http://www.youtube.com/watch?v=iu-rLA4POkl>

MARCONI'NİN TELSİZ TELGRAFI VE RADYO GÜNLERİ

- Telgraf'ın tarihi 1864 yılında James Clerk Maxwell tarafından elektromanyetik dalgalarla ilgili yapılan araştırmalarla başladı.
- 1887 yılında Heinrich Hertz elektromanyetik dalgaları laboratuvarında üretmeyi başardı.
- 1884 yılında ise Guglielmo Marconi, Hertz'in laboratuvarında ürettiği elektromanyetik dalgaları iletip alabilecek bir aygıt tasarladı. 1897 yılında İngiltere'de denizdeki gemilerle iletişim kurulmasını sağlayacak ilk kıyı istasyonunu kurdu.
- 1901'de İngiltere ile ABD arasında ilk telsiz haberleşmesi gerçekleştirildi.
- Radyo dalgaları haberleşme açısından bir çığır açmanın ötesinde, sesin kablosuz biçimde iletilmesini sağlayarak yeni bir iletişim ve eğlence aracı olan radyonun doğmasına yol açtı.
- Radyo dalgalarıyla telsiz haberleşmesini Marconi icat etti. Radyonun temellerini Kanadalı mucit **Reginald Aubrey Fessenden** attı. 1906 yılında telsiz dalgalarıyla ilk radyo yayını ABD'de gerçekleştirdi.

TÜRKİYE

- 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başında iletişim teknolojilerindeki gelişimi İstanbul'da daha hızlı ilerliyordu.
- İlk sinema salonu 1908'de o dönemin eğlence merkezi olan Tepebaşı'nda açıldı.
- İlk Türk filmi olarak kabul edilen «Ayastafenos Anıtının Yıkılışı» 1914 yılında Fuat Uzkınay tarafından çekildi.

- 1925 yılında Ankara'da büyük bir telsiz istasyonuylula ülke çapında telsiz şebekesinin kurulması öngörölüyordu.
- 1926 yılında Ankara ve İstanbul'da haberleşme amacıyla kurulan tesislere gerekli eklemeler yapılarak bunlar radyo yayınları için de kullanılır hale getirildi.
- Güçleri 5'er kW olan bu istasyonlar, Avrupa radyo yayın postalarının en güçlülerindenendi. Bu radyoların işletilmesi için kurulan Türk Telsiz Telefon Anonim Şirketi önce İstanbul'da, ardından da Ankara'da ilk radyo stüdyolarını hizmete soktu. İlk yayın 6 Mayıs 1927'de İstanbul'dan yapıldı. (İlk Radyo Anonsu - Eşref Şefik - 6 Mayıs 1927)

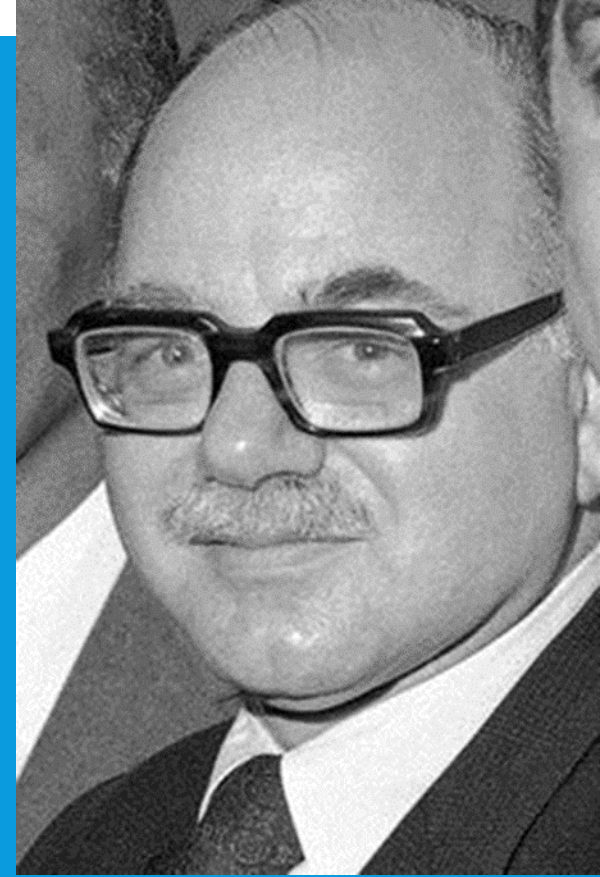
- <http://www.youtube.com/watch?v=EB8wIR6RA4o>
- <http://www.youtube.com/watch?v=16vwd87ZHFU>
- <http://www.mbirgin.com/?c=Cevap&TopicID=714&t=radyotiyatr>

BİLGİ ÇAĞI

THE COMING OF POST-INDUSTRIAL SOCIETY (1973)

- Dainel Bell, *The Coming of Post-Industrial Society* (Sanayi Sonrası Toplumun Yükselişı)
- Kitap, Bilgi Toplumu analizi için gözlem ve öngörüler içermektedir. Bell, sanayi devrimi sonrasında, bir bilgi devrimi yaşandığını / yaşanacağını öngörmüştür.

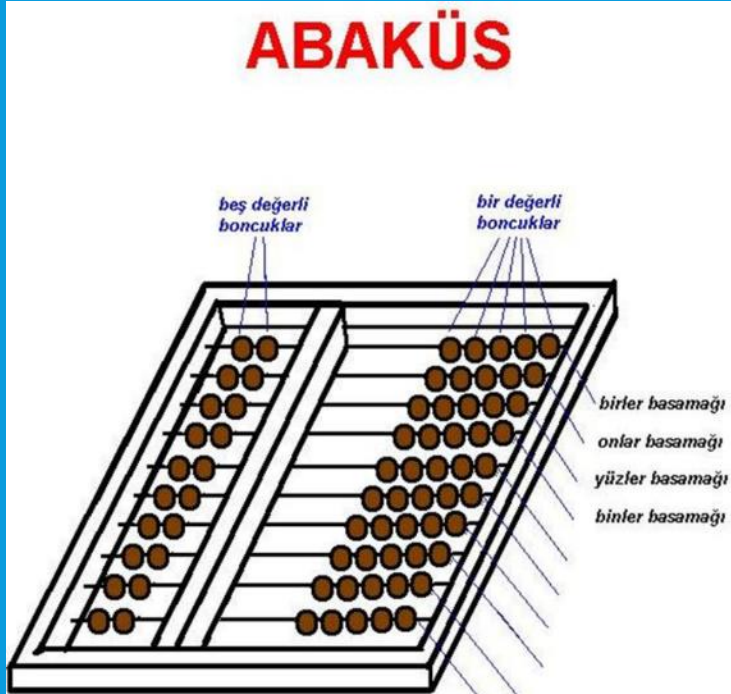

BİLGİ TOPLUMUNUN ÖZELLİKLERİ

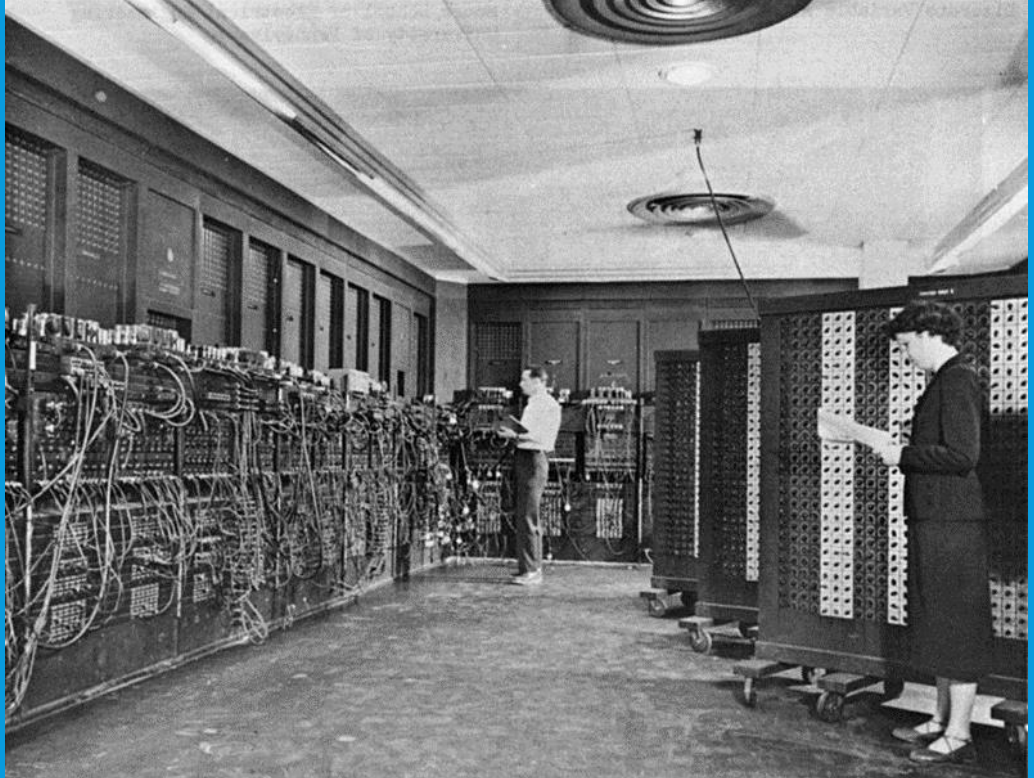
- Sanayi toplumunda kullanılan insan ve makine gücü, bilgi toplumunda yerini düşünce ve akıl gücüne bırakmıştır,
- Haberleşme bilgisayarın yaygın kullanımıyla hızlanmış ve daha kolay hale gelmiştir,
- Tüm dünyada üretilmekte olan bilgiye daha hızlı erişebilmek için bilgi ağları ve veri tabanları oluşturulmuştur,
- Eğitim sürekli hale gelmiş ve bireyselliği sağlanmıştır,
- Bilgi yoğun bir şekilde kullanılmakta, üretilmekte ve aktarılmaktadır.
- Sürekli yeni bilgilerin üretilmesi söz konusudur.
- Bilgi toplumunun özelliklerinden biri de bu tür toplumların istihdam yapısında bilgiyle ilişkili işlerin daha büyük bir paya sahip olmasıdır. (s. 452'deki tablo)
- 1980 yılında ABD'deki iş gücünün % 46,6'sı enformasyon sektöründe çalışmaktadır.

IT / BT BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ

- Bilgisayarın ilk atası abaküs (hesap tahtası) kabul edilir.

ENIAC (Electronic Numerical Integrator And Computer / Elektronik sayısal entegreli hesaplayıcı) -1950

İNTERNET YA DA YENİ MEDYA

- 90'ların başından itibaren yaygınlaşmaya başlayan internet, ses, görüntü ve yazıyı aynı anda ileten, içerik üretiminde tanıdığı özgürlükler nedeniyle büyük kitlelerin iletişim alanına katılmasına olanak tanıyan bir “yeni medya”dır.

İNTERNET: 1962'DEN GÜNÜMÜZE

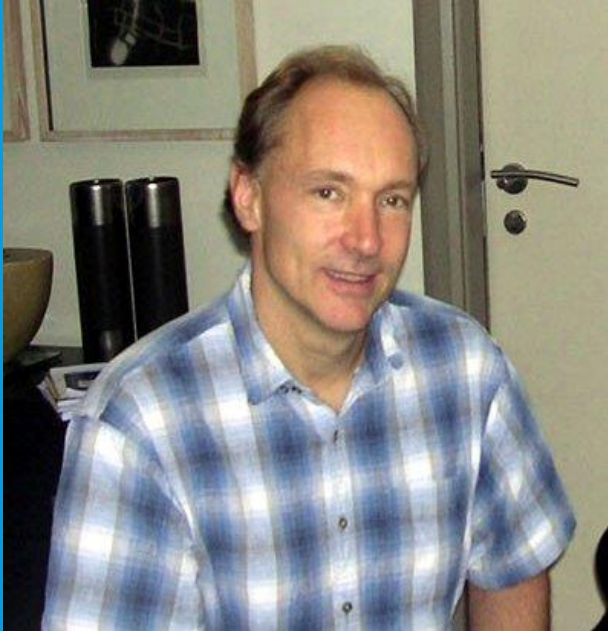
- **1962 - "Galaktik Ağ"**

- 1962 Ekim ayında Amerikan Askeri araştırma projesi olan İleri Savunma Araştırma Projesi'nin (DARPA - Defense Advanced Research Project Agency)
- MIT'de araştırmacı olarak çalışan Lawrance Roberts ile Thomas Merrill, bilgisayarların ilk kez birbirleri ile 'konuşmasını' ise 1965 yılında gerçekleştirdi.

"ARPANET" isimli projede ilk bağlantı 1969 yılında dört merkezle yapıldı ve ana bilgisayarlar arası bağlantılar ile internetin ilk şekli ortaya çıktı.

- 1971 yılında ilk elektronik posta (e-mail) gönderildi.
- Bugünkü internetin temeli 1983 yılında atıldı.
- 1990 yılında ABD'de o zamana kadar devlet eliyle oluşturulan internet omurgasının özelleştirilmesi süreci başladı.
- İnternet'e çeşitli şekillerde, başlangıcından 1994 yılı sonuna kadar 110 ülke, 10,000 bilgisayar ağı, 3,000,000 dan fazla bilgisayar ve 25 milyonu aşkın kullanıcı bağlanmıştır.
- Web sayfası 1995 yılında kullanılmaya başlanmıştır. 95'te kullanıcı sayısı büyük bir patlama göstermiş ve 60 milyon'a ulaşmıştır.

WORLD WIDE WEB

- **TİM BERNERS** – Lee 1989'da CERN laboratuvarlarında HTML işaretleme dilini geliştirerek Dünya Çapında Ağ (WWW) olarak da tanımlanan bilgi paylaşım sistemini kurmuş olan bilgisayar profesörüdür. Web'in babası kabul edilir. Aynı zamanda ilk ağ tarayıcısı yazılımı 1990 yılında geliştirmiştir. 1994 yılında Ağ ile ilgili standartları dünya çapında belirleyecek açık bir kurum olan W3C'yi kurmuştur, halen de başkanlığını yapmaktadır. İnsanlık kültürüne katkılarından ötürü 2004 yılında kendisine İngiltere'de «Sir» unvanı verilmiştir.

TÜMLEŞİK MEDYA

- İnternet'in en önemli özelliği, o güne kadar kullanılmış farklı kitle iletişim araçlarının özelliklerinin tümünü barındırmasıdır. Bu nedenle internet "tümleşik medya ya da yeni medya" kavramı ile tanımlanmaktadır.
- Hem kişisel iletişim aracı, hem de kitle iletişim aracıdır.
- İletişim araçlarının sahip oldukları dezavantajları ortadan kaldırır.

İLETİŞİM

İletişim ile bağlantılı disiplinler

İLETİŞİMİN TEMEL ÖZELLİKLERİ

İletişimin fonksiyonları

İletişimin Önemi

İLETİŞİM İLE BAĞLANTILI DİSİPLİNLER

- SOSYOLOJİ
- SOSYAL PSİKOLOJİ
- SİYASET BİLİMİ
- DİL BİLİMİ
- TARİH
- ANTROPOLOJİ
- PSİKOLOJİ

İLETİŞİMİN TEMEL ÖZELLİKLERİ

İletişim, bireylerin sosyal ve fizyolojik ihtiyaçlarının ortaya çıkardığı sosyal bir süreçtir. Bu sosyal sürecin 3 temel önemli özelliği bulunmaktadır.

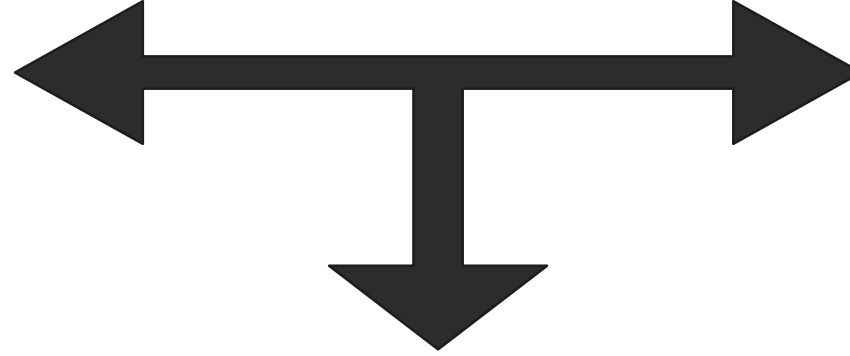
1. İnsan davranışlarının sonucu gerçekleşen bir süreçtir.
2. İletişim, dinamik bir olgudur. Kültürel değişme ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak iletişimin yapısında değişiklikler olabilir.
3. İletişim, belirli kalıplara bağlıdır. İletişim kalıpları, toplumsal kültürü bağlı olarak sosyal gruplarca oluşturulur, bireylerin kabullenmeleri oranında devamlılık kazanır. Sözler deyimler ve özel işaretler sosyal grupların özelliklerini yansıtır.

İLETİŞİMİN FONKSİYONLARI

1. İletişim bilgi taşır
2. Sağlıklı ilişkilerin kurulmasına yardım eder
3. Etkileşimi sağlar
4. Kararları taşır
5. Emirleri taşır
6. Geri bildirime olanak sağlar

İLETİŞİM

Sözlü
İletişim

Sözsüz
İletişim

Yazılı
İletişim

İLETİŞİMİN ÖNEMİ₁

- Etkili iletişim kurma becerisi hayatınızı iyileştirir ve zenginlik katar.
- İletişim, insanın kendini tanıması ve sosyal süreçlere girmesi bakımından önem taşır.
- Başkalarını etkileme ve onlardan etkilenme, yararlanma, yararlı olma ve bir başarı gösterme iletişim sayesinde olur.
- İlişkilerin sürmesi ve yeni ilişkilerin kurulması iletişimle olur.
- Sağlıklı bir iletişim bilinci yoksa sağlıklı bir birey olamıyoruz, sağlıklı ilişkilerin kurulmadığı bir toplum da sağlıklı bir ortam olamıyor. (Arkış, İletişim Bilinci)

İLETİŞİMİN ÖNEMİ₂

- 1. Kendi kendinize bakışınızı geliştirir
- 2. İnsanların size bakışını iyileştirir:
- 3. İnsan ilişkileri hakkında bildiklerinizin artmasını sağlar
- 4. Önemli yaşam becerilerini öğrenebiliriz: Eleştirel düşünme, sorun çözme, karar verme, çatışmaları çözme, medya okuryazarlığı, konuşma becerileri gibi birçok beceri kazanmanızı sağlar.
- 5. İletişim çalışmak mesleki yaşantınızda başarılı olmanıza yardımcı olur
- 6. Farklılaşan dünyada dolaşabilmenize yardımcı olur:

İLETİŞİMİN AMAÇLARI

- İnsanlar iletişim kurarken bilinçli ya da bilinçsiz, farkında olarak ya da olmadan belirli amaçlar doğrultusunda hareket ederler. Bu amaçlar;

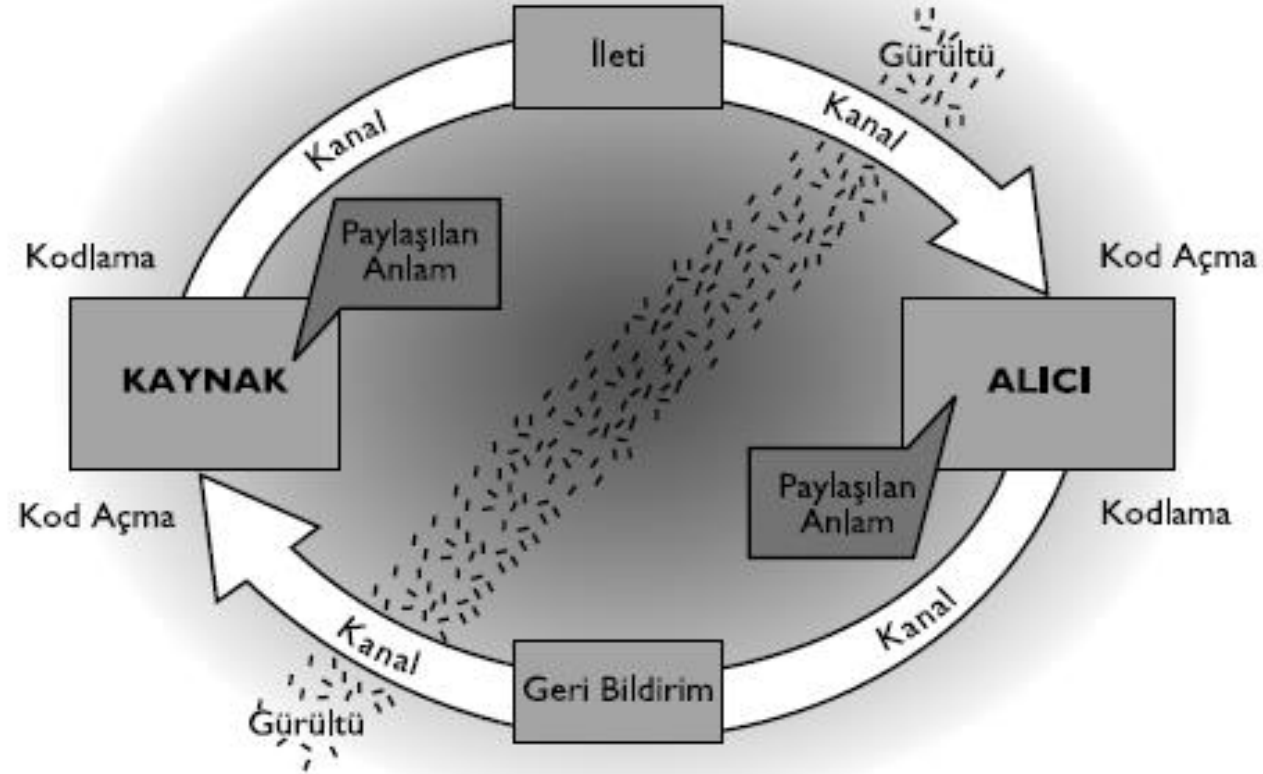
- ☐ Keşfetmek
- ☐ İlişki kurmak
- ☐ Yardım etmek
- ☐ İkna etmek
- ☐ Eğlenmek
- ☐ Öğrenmek, öğretmek
- ☐ Anlamak, anlatmak
- ☐ Etkilemek, etkilenmek
- ☐ Paylaşmak ve sahip olmak

İLETİŞİM SÜRECİ VE ÖĞELERİ

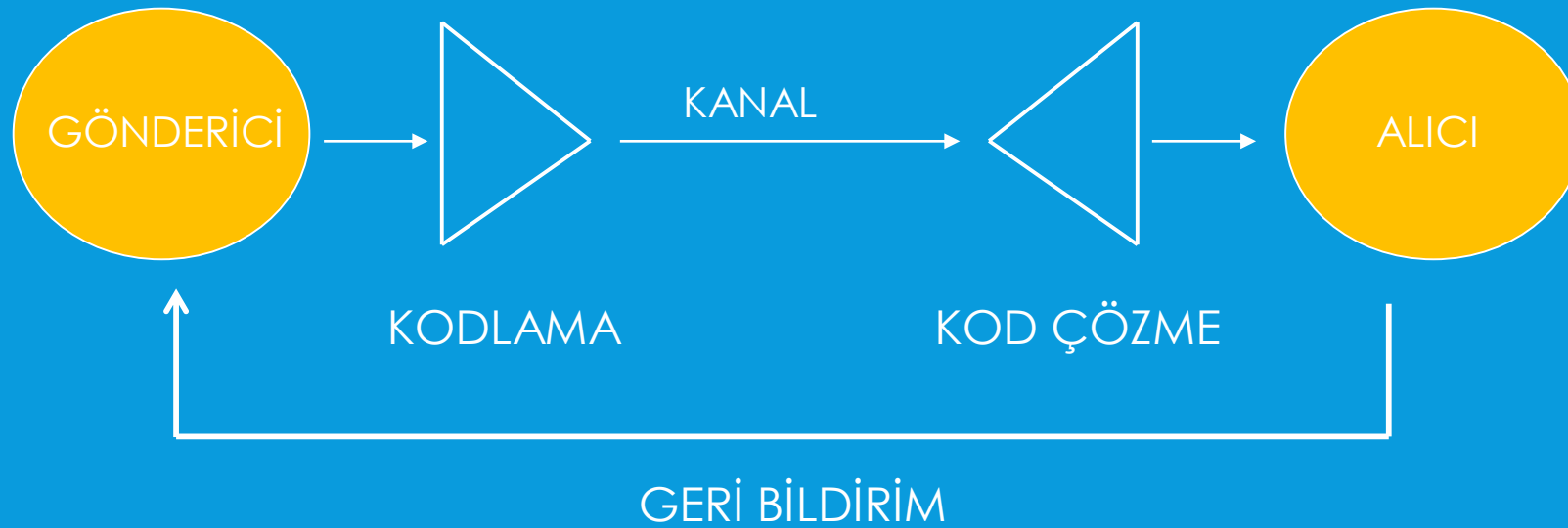
- Sözlü ve yazılı iletişimin yanında vücut hareketlerimiz, yüz ifadelerimiz, sesimizin tonu, diğer insanlarla olan etkileşimlerimizde araya koyduğumuz mesafe, giydiklerimiz, içinde bulunduğumuz mekanları düzenleme şeklimiz de, ayrıca bir iletişim aracı olarak kullanılmaktadır.
- İçinde bulunduğumuz duygu durumuna ilişkin sesimizin tonu, söylenilenin içeriğinden çok, ipucunu içinde barındırabilmekte ve iletinin niteliğini farklılaştırabilmektedir (Tuna, 2012: 6).

İLETİŞİM SÜRECİNİN ÖĞELERİ

Şekil 1.1: İletişim Sürecinin Öğeleri

İLETİŞİM SÜRECİ (MODELİ)

İLETİŞİM SÜRECİ İKİ AŞAMADA İNCELENEBİLİR

- **1. KAYNAKTAN HEDEFE**

- Belli bir iletişim durumunda kaynak olan kişinin iletisini hazırlayıp üretmesi, hedefe göndermesi ile ilgili süreci içerir. İkiye ayrılabilir:
 - Anlamlandırma / yorumlama süreci
 - Kodlama ve gönderme süreci

- **2. HEDEFTEN KAYNAĞA**

- Belli bir iletişim durumunda hedef/alıcı olan kişinin iletileri alması ve bunlara tepki göstermesi ile ilgili süreçleri içerir.
 - Algılama ve kodlama süreci
 - Yorumlama süreci
 - Kodlama ve geri bildirim süreci

İLETİŞİM SÜRECİNİN ÖĞELERİ (UNSURLARI)

- ◆ *Kaynak/Gönderici*: Karşı tarafa mesaj gönderen kişi/kuruluş.
- ◆ *Alıcı/Hedef*: Kaynağın mesajına muhatap olan kişi/kuruluş.
- ◆ *Mesaj (ileti)*: Kaynağın alıcıya iletmek istediği bilgi, düşünce veya duygu (sözel/görsel/görsel-işitsel fizik –somut- bir ürün)
- ◆ *Kanal* : Mesajın kaynaktan alıcıya ulaşmasını sağlayacak araçlar.

İLETİŞİM SÜRECİNİN ÖĞELERİ (UNSURLARI)

- ◆ *Mesaj (ileti):* Kaynağın alacıya iletmek istediği bilgi, düşünce veya duygu (sözel/görsel/görsel-işitsel fizik –somut- bir ürün)
 - ◆ *Mesajın taşınması gereken özelliklerden en önemlisi kullanılan dildir.*
 - ◆ *İletişim türünü belirlemede etken olan mesaj, «sözel» ve «sözel olmayan» mesajlar olarak iki gruba ayrılır. İşte bu mesajların taşınması gereken özellikler:*
 - ◆ *Mesaj anlaşılır olmalıdır.*
 - ◆ *Mesaj açık olmalı*
 - ◆ *Mesaj doğru zamanda iletilmeli*
 - ◆ *Mesaj uygun kanalı izlemeli*
 - ◆ *Mesaj kaynak ve alıcı arasında kalmalıdır.*

İLETİŞİM SÜRECİNİN ÖĞELERİ (UNSURLARI)

- ◆ **KANAL** : Mesajın kaynaktan alıcıya ulaşmasını sağlayacak araçlar. Kanal, kaynak ve alıcı arasındaki bağıdır. Etkin bir iletişim için kullanılan kanal, mesaja uygun olmalı. Mükemmel bir karayolu, otomobiller için çok önemlidir, ama bir gemi için bir şey ifade etmez.
- ◆ Işık dalgaları, görsel sinyalleri, hava dalgaları ise ses sinyallerini taşır. Kanal, fiziksel olabilir (sesimiz, bedenimiz), teknik olabilir (telefon), toplumsal olabilir (okullar, gazeteler olabilir)
- ◆ İletişim kanalları: Formel (resmi) ve informal (resmi olmayan) olarak ikiye ayrılır. Formel iletişim kanalı; yönetim tarafından belirlenen ve kabul edilen iletişim kanalıdır. Örgütsel iletişimde bu kanallar kullanılır.

İLETİŞİM SÜRECİNİN ÖĞELERİ (UNSURLARI)

- ❖ ALICI/HEDEF: Kaynağın mesajına muhatap olan kişi/kuruluş.
- ❖ İletişim süreci; mesajı alıcının algılamasına kadar tanımlanmaz. Kaynak Kaynak gönderdiği mesajın alıcı tarafından alınmasını ister, İş iletişiminde ise, alıcının mesajı alması yetmez, anlaması, kabul etmesi ve bir davranış gerçekleştirmesi gerekir. O halde iletişimin tamlığı, mesajın alınmasına bağlı iken, etkinliği mesajın alınması istenen davranışın alıcı tarafından gösterilmesine bağlıdır.
- ❖ Alıcının taşınması gereken özellikler
- ❖ Tam ve etkin bir iletişim için alıcının iyi ve aktif bir dinleyici olması gerekir.
- ❖ Alıcı mesajı algılayabilmeli
- ❖ Alıcı bilgili olmalı ve geri besleme sistemine sahip olmalıdır.
- ❖ Alıcı seçici olmamalıdır
- ❖ Alıcı bulunduğu düzleme uyabilmelidir.
- ❖ Alıcı kaynak olma özelliği taşımalıdır.

İLETİŞİMDEKİ SÜREÇLER

◆ **Kodlama** : Kaynağın mesajını sembollere/ işaretlere dönüştürmesi

Dil, alfabe, rakam, nota, beden dili, bayrak, ikon, trafik işaretleri vb.

◆ **Kod açma**: Alıcının sembolleri/ işaretleri kendine göre anlamlandırması, yorumlaması.

◆ **Geribildirim**: Alıcının mesajı algıladığına dair bildirimdir.

DİNLEME

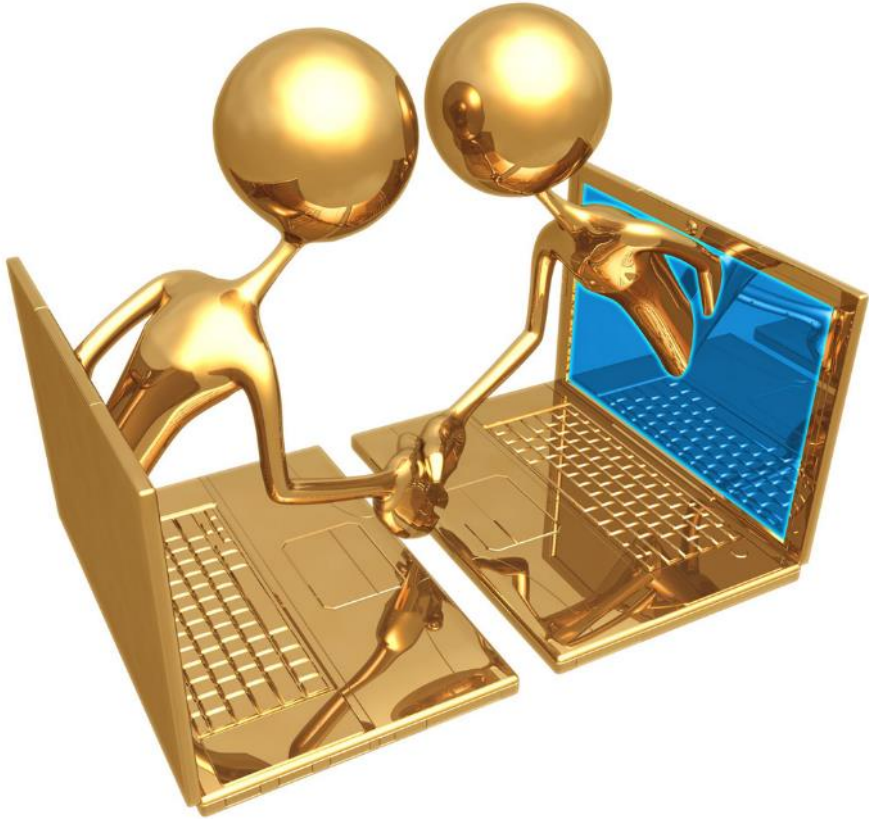
- Kod açma işleminde dinleme ve algılar önemli bir yer tutar.
- **Dinleme**, sözlü ve/veya sözsüz iletileri alma, (kavrama, yorumlama ve değerlendirme işlemlerinden sonra) onlardan bir anlam oluşturma ve onlara tepkide bulunma sürecidir.
- Dinleme iletişimle ilgili en temel ve en önemli becerilerden biridir.
- Dinleme pasif bir eylem değil bilinçli bir etkinliktir.
- İnsanlar seçici algıyı işe koşarak seçici bir şekilde dinlerler.
- İnsanlar önemli olduğunu düşündükleri şeylere, kendi altyapıları ve deneyimleriyle ilgili bilgilere dikkat ederler.

İYİ İLETİŞİM İÇİN GERİBİLDİRİM ÖNEMLİDİR

- ◆ *Geribildirim*: Alıcının kaynağa ve onun mesajına verdiği tepki
 - Geribildirim olumlu olabilir
 - Geribildirim olumsuz olabilir
 - Geribildirim olmayabilir

KAYNAK İLE ALICI AYNI KOD SİSTEMİNİ KULLANIRSA ANLAŞIM DAHA KOLAY OLACAKTIR.

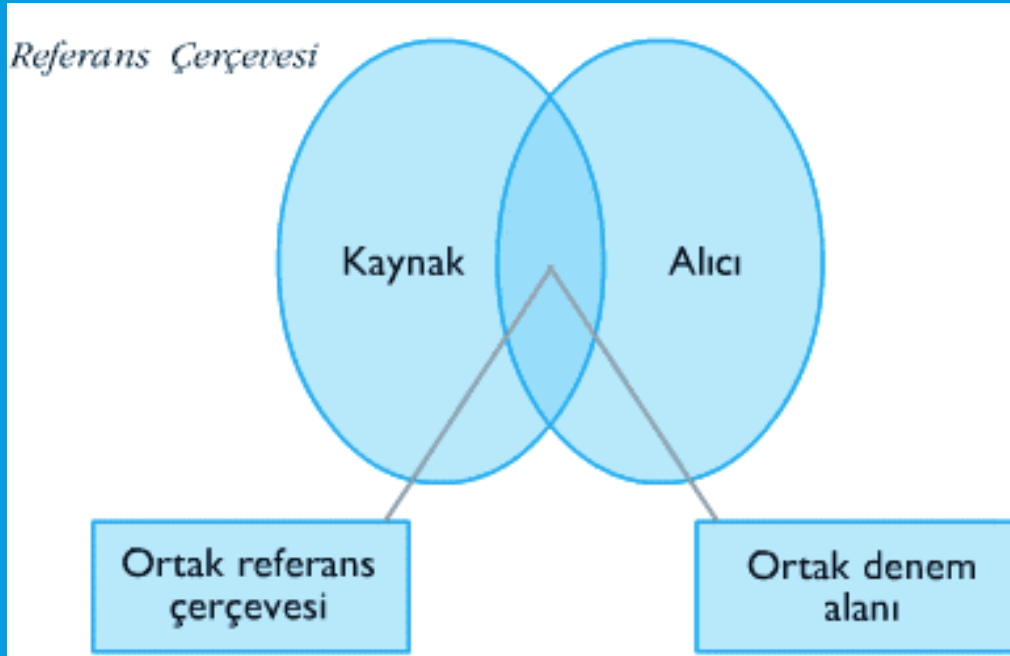

İletişimde amaç; mesajı sadece iletmek değil, anlaşılmasını sağlamaktır. Bunun için alıcının anlayacağı dilde mesaj oluşturulmalı, uygun kodlama yapılmalıdır.

- ◆ Aynı dilden konuşmak
- ◆ Aynı telden çalmak
- ◆ Aynı kültürden gelmek

İLETİŞİMİN GERÇEKLEŞTİĞİ ALAN : REFERANS ÇERÇEVESİ

◆ Kaynak ve alıcının ortak denem alanı.

İletişim anlamların paylaşımıdır.

ORTAK REFERANS ÇERÇEVESİ

- Her insanın gerçeğe ilişkin görüşleri toplumsal ve kültürel çevresi içinde yaşadığı etkileşimler ve deneyimler ile biçimlenir.
- Bu bağlamda düşünüldüğünde, kişinin referans çerçevesini belirleyen iki ana yapıdan söz etmek mümkündür: Bunlar kişinin **denem alanı** adı verilen **iç etkenler** ve **iletişim ortamını** ilgilendiren **dış etkenlerdir** (Zillioğlu, 2007:196):

ORTAK REFERANS ÇERÇEVESİ

- **İletişim ortamı** ile ilgili dış etkenler olarak, kaynağın bulunduğu ortamla ilgili fizyolojik ve çevresel etkileri betimler. Bu noktada algılamamanın kalitesi de iletişimde önemli bir rol oynar. Işık miktarı, insan sayısı, kaynak-hedef arasındaki fiziksel mesafe gibi unsurlar bu bağlamda ele alınabilir. Öte yandan kılık kıyafet, roller, toplumsal statülere ilişkin davranış beklentileri ve davranış kuralları da referans çerçevesini şekillendirir.
- **Doğan Cüceloğlu** şöyle örneklendiriyor: Yetişmesine uygun toprak ve iklim bulunca, meşe palamudu gür bir ağaç olur. Uygun ortamı bulmazsa, ayrı meşe palamudu, en fazla cılız bir ağaç olacaktır.

İLETİŞİMDEKİ SÜREÇLER

- ◆ **Gürültü (parazit):** iletişimi aksatan, koparan, zayıflatan her faktörün ortak adıdır.
- ◆ - Fiziksel faktörler
- ◆ - Fizyolojik faktörler
- ◆ - Psikolojik faktörler
- ◆ - Kültürel faktörler
- ◆ - Semantik faktörler
- ◆ - Demografik faktörler
- ◆ - İletişim zincirinin uzunluğu

KAYNAKLAR

- ❑ **İLETİŞİM BİLGİSİ:** AÖF Yayınları, Merih Zillioğlu, Haluk Yüksek, Haluk Gürgen, Ayhan Yılmaz, İncilay Cangöz
- ❑ **Genel, Teknik ve Etkili İletişim:** İrfan ÇAĞLAR, Sabiha KILIÇ, Nobel, Ankara 2016
- ❑ **İLETİŞİMİN ABC'Sİ:** Ünsal OSKAY, İnkılap, İstanbul 2014
- ❑ **İLETİŞİM BİLİNCİ:** Nurdoğan ARKIŞ, Final Yayıncılık, İstanbul 2019
- ❑ **İLETİŞİM BİLGİSİ:** AÖF, Mestan KÜÇÜK, Ufuk ERİŞ, Öğr.Gör. Tarkan OĞUZ, Anıl DAL, Cengiz Hakan AYDIN, Prof.Dr. E. Nezih ORHON
- ❑ **TEKNOLOJİ KÜLTÜR TOPLUM İLETİŞİM TARİHİ:** Taş Devri Sembollerinden Sosyal Medyaya David Crowley Paul Heyer, Çeviren: Berkay Ersöz, Siyasal Kitabevi; Ankara
- ❑ **İNTERNET KAYNAKLARI**